

310743 వ తిది న ము వ్ర క టిం వ ర బ డు ను.

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 15-వ తేది గురువారము
గుడిలో ద్వారినామ సంవత్సరము, శార్దూమాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

No 189

సంచిక ౧౮౯

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీలో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము, లోక ప్రసిద్ధినిజడిచియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధాంతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమూర్తిగల మాయమందుగాను
వకలంఘించులవలన గొర్రెముగలగును. వంచభాషచీటిని చూచిగొనిన మోఢముగలగు అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీని, మదరాసు.

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

The picture of "SITA MAHADEVI in the pleasure garden of RAVANASURA"

Painted by Mr. Mullar the famous German artist is printed in colours in this Calendar.

1924 అమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన

“రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి”

పటము రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

పి. టి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు కెట్టివీని మదరాసు లేక, బొంబాయి.

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు లిమిటెడు, బెజవాడ

కట్టడములు తయారగుచున్నవి

మెషిన్ సామాను యావత్తు మిల్లు ప్రదేశమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గూడూరు లక్ష్మణరావు, పి. ఏ మేనేజింగు ఏజెంటు అండు డైరెక్టరు, బెజవాడ.

బంగారు, వెండిగలును, పాత్రలును, కోరువాడు

తప్పక చదివించుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!

మా స్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరములకుండి చేయుచున్నవారికి అతిమానప్రదేశములందున్న
వారికి బంగారు, వెండిగలు, ఇతర సామానులు. రాళ్లగలు, బహుశతి పతకములు విధవిధ గిన్నెలు ఇనాము కప్పులు మొద
లగునవి ఎన్ని మోస్తరు లున్నవో అన్నిటిని పూర్తిగా 92 పతములతో 172 ప్రక్కలుకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక
మేరకు 1/8 డబుల్ క్రాసు వైబులో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిది త్రిభాషలో (ఆంగ్ల, ద్రవిడ, ఆంగ్లభాషలలో)
ఇన్ని పతములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రింపబడలేదనియే చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి ఉప
యోగము. వారుపుట, పతము, నగ నెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలమునవారంతుహోటికి చేరును. క్యాట
లాగు 7-కి పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యకే ఇవ్వబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువనిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి, నగలువర్తకులు.

25, చైవాబాదురోడ్డు, మద్రాసు.

వెల్లింగటన్ సినిమా

10-11-23 కనివారము నుండి 16-11-23 తేది శుక్రవారము నాడ

కనివారము, ఆదివారములందు మాటిని ౪ గంటలు 8.15 గంటలకు

ప్రథమ మంకటను ఆశ్చర్యమున కలగజేయుచున్న

పెరిల్సు ఆఫ్ ది యూనాన్, విల్లియం

డెస్టాండు అను సుప్రసిద్ధనటుకు గీతము.

ఆలాస్కాలో జరిగిన ఒక గొప్పవైర్య సాహసోత్సాహ విశ్మితి

నూతనమైనది మారుగలది. మొదటివారము 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 భా

గములు. గామా, ట్ గాఫ్ : నోడములు మోడమానునకు.

జీర్ణరసాయనము

అజీర్ణముకలన భుజించిన పిమ్మటను నిద్రమును గలదిగా మారును.

అజీర్ణము మిగిలిన రోగములకు కారణము. దీనివలన జీర్ణరోగము

లందు రక్తస్రావము క్రమముగ Xలిగి దుర్బల మొనరి అయివచ్చు

క్షీణించును. 26 ముగ్రల డ్రాప్స్ వెల రూపు 1-4-0.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

వెలగులభయ! పోస్తుభుర్యలు ప్రత్యేకము! గుణ మధికము!!

ఈ మాత్రలు పేహవాతసోపులను వెంటనే పోయింపును.

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం పోస్తు నిడుమెలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణా జిల్లా.

హిందూగ్రహము 12 అణాలు.

జెండు!! ప్రహసనములు 204 పేజీలు

- 1 బాతరమడి, 2 బ్రాహ్మణచేద ప్రము 3 పెండ్లిమాత్రలు...

మృగశిర్ష

వేదకాలనిరయము

శ్రీ లోకమాన్య తిలక మహాశయ కృతమైన గ్రంథరాజము.

వలయువారు:- మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రి, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

హిందీ ఆంధ్ర నిఘంటువు

అనేక గ్రంథరాజముల నుండియు, కృతకలనుండియు తీసి వ్రాసిన 20000 వేల శబ్దరత్నము లిందు గలదు.

తెలుగులిపిలో ఉచ్చారణసహితము గల "రాష్ట్రభాషా బోధిని" తెలు 6 అ. కాకినాడ కాంగ్రెసు కోలదిగినములలో జరుగవచ్చును.

ప్రతిపక్షమునందును అనగా తెలుగు తెలుగు తర్కాయమును తెలుగును "హిందీకరణక" పులిక. గులభిక్షేరిని చక్కని వ్యాసములు, కథలు వ్రాయబడుచున్నవి.

హిందీప్రచార కార్యాలయము, తిరుచిక్కోటి, మదరాసు.

మొస్కొజిం కా! ఆశ్చర్యము! యక్షిణీ కాదు!!

లోకప్రసిద్ధమైన మూడతి ఆయాధము. ధర్మవ్యాయమైన 7 ప్రశ్నలువ్రాసి కథలలోనేని అకోటాచేసినవలెన కథవివృతము నుండియైన భావభరితము (వాసికంపుము).

రాజమహేంద్రవరములో

పండిత సుందరలాలుగారి ఉపన్యాసము

కాకినాడ-(స్వకీయవిలేఖరి)

జబ్బులపూరు కాపురములను, ముప్రసిద్ధ కాంగ్రెస్ నాయకులనగు పండిత సుందరలాలుగారు ఈనెల 11 తేది యుదయము మొయలుబండిలో రాజమహేంద్ర వచ్చిరి.

ప్రారంభమున భారతదేశములోని వివిధప్రాంతములనున్న వారందరిలో గల సమావేశమును పోలికలను జూచి చాల ఆనందించుచున్నానని జెప్పి, నాకపురమునందు జరిగిన జాతీయపతాక సంగ్రహసంరంభములో మనకు గల్గిన లాభములను జెప్పిరి.

రాజమహేంద్రవరం

మరునాడు యుదయమున అనగా 12 తేది యుదయము మోటారుబండిలో కాకినాడలో బయలుదేరి రాజమహేంద్రవరము జేరిరి.

ఆంధ్రమున మాటలాడలేనందుకు విచారించుచు, హిందీలో మాట్లాడిన చాలమందికి బోధపడవలెననుచు ఆంగ్లములోనే యుపన్యసించిరి.

ప్రప్రథమమున నాకపురపు సత్కారమునందరంభములలో ఆంధ్రులు చేసినవనికి వారి నభినందించుచు ఆసంరంభమువల్ల గలిగిన మహాపకారములను వివరించిరి.

(1) ఇదివరలో కన్న హెచ్చుగా ప్రతిభారతీయుడును మన జాతీయపతాకమును గౌరవించుచున్నాడు.

(2) భారతీయులందరు ఆన్ని ప్రాంతములవారు దేశీయ సంస్థయొక్క ఆదేశములను శిరసా వహించి ఏప్రాంతముందు జరుగుచున్న యుద్యమమునందైనను వృద్ధయౌవ్వార్యముగా పాల్గొనుటకు ప్రారంభించిరి.

(3) మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు మెంటుకును, మనకును వచ్చిన పట్టుదలలో మనమే నెగ్గితిమి.

శుద్ధియుద్యమము

శుద్ధియుద్యమమును స్థాపించుటలోను ఆయుద్యమమును జరుపుటలోను, అందు పాల్గొనుచున్న నాయకులు ప్రాస్యభృష్టితో నున్నారని చెప్పిరి.

హిందూ సంఘమును మహామృదీయుల వద్దనుండి ముందెన్నడో రానున్న యిబ్బందులను ఒత్తిడిని బాపుటకును బలపరచుటకు పంజాబును, సంయుక్తపరగణాలలోను జరుగుచున్న ప్రయత్నములు ఆనవసరములయందు, పోగబాట్టనియు జెప్పిరి.

ఉపన్యాసానంతరము సుందరలాలుగారు సాయంత్రము మొయలుబండిలో బయలుదేరి బెజవాడమీదుగా బొంబాయికి పయనమైపోయిరి.

బెజవాడ స్పీన్నింగు అండు ఏవింగు

మిల్లు, లిమిటెడ్, బెజవాడ

పు నా ది రాయ స్థా ప న ము

(స్వకీయ విలేఖరి)

బెజవాడ, 12-11-23:-నిన్న సాయంత్రము గం|| 4-1

నిమిషములకు బెజవాడ స్పీన్నింగు అండు, ఏవింగు మిల్లు కంపెనీ తాలూకు కట్టడములకు గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు టి. టి. రూఢుభర్తగారిచే పునాదిరాయి స్థాపనచేయబడినది.

దూదినుండి దారముతీసి ఆదారముతోనే బట్టలను నేయుటయే కంపెనీయొక్క ప్రథమ యుద్దేశ్యమై యున్నప్పటికీ, తగినంత పేరుధనము చేకూరిన కారణమున ఇతర మిల్లుల నుండి నూలును తెప్పించి దానినుండి బట్టలను నేయుటకుమాత్రమే యీ కంపెనీవారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

నివేదిక చదువుట పూర్తికాగానే గోపేటి లక్ష్మీనారాయణస్వామి సుందర్రావుకాశ్రీ, దినపహి వెంకటాచార్యులరావుగారు కంపెనీ వ్యవహారములు లక్ష్యణరావుగారి కార్యదక్షతచే చక్కగ నిర్వహింపబడుచున్న వనియు, కంపెనీలో దేశీయులెల్లరు పేర్లను కొనవలసినదనియు ప్రోత్సాహపర్చుచు ఉపన్యసించిరి.

వైరాంపెగారు ఆధ్యక్షులకును, సభ్యులకును వందనముల నర్పించిరి. పిమ్మట సభ్యులకు ఫలాహారములు, పూలు పంచి పెట్టబడినవి.

"వైరాగి చిటికీలు"

ఇందు గొప్పమహాత్ములగున సంప్రాప్తమైన అనేక పరమహంసాశ్రమము, శుద్ధిశ్రమము, ఆధ్యాత్మిక వైదికపాఠ్యములు గలవు. ఈగ్రంథము లోకోపకారార్థమై క్రమబింపబడినది.

అంధ్రగ్రంథాలయము, విజయనగరము

211 స్వేచ్ఛలువర్జితు)

రా:— ఆర్థికవనరులను గమనింపకుండా సుందరీకరించు.
 రెండవవ స్థు మిగిలిన రాష్ట్రము లన్నియు, జాతీయతో నూడు
 కొనిన ఆదాయములపట్టికలనే తయారుజేయుచున్నవి. ఆర య
 నూడ, కాగితములైన మూర్తిలు ఆదాయ పథికముగ గన్పడుచు
 యున్నవి. భారతదేశము ధన హీనమై యున్నదియే (వచన)

నమరం దీక్షకుమార్తె నదివ్యాసము బయటబడెను. 1914 సంవత్సరం దియ్య భాగ్యము. వారిలాదాయము నూటికి 28 చొప్పున నమోదును. వ్యయము 88 చొప్పున నమోదును. ప్రభుత్వదాయమును హెచ్చుతగ్గులను బట్టియును నేను చెబుటలేదు. కాని ఇదివరకే ప్రభుత్వదాయమును చాలభారముగా నొనర్చుచున్నది నాకును తెలియదు. ఉద్యోగి కాబట్టి సాధ్యమైన కంట్రాక్టులపైనే జీవించుచున్నాను.

శ్రీ:— అట్లైనచో, కంట్రాక్టుకాలము ముగియగానే ఆరడుద్యోగము దొరకక చిట్కపడవలసి వచ్చునుగా?

రా:— ప్రేమలు సంభవించినా, ఎక్కువైనా దీని కొని, వారుసామర్థ్యములు అని చెబుచున్నారా? నీలుపుకొనెదరు. ప్రభుత్వదేశీయకలనువరులకును, సామర్థ్యములను గూడ కార్యముగ నిలుపుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. సార్వజనిక కంట్రాక్టు కర్తవ్యాల తక్కువవ్యయకరణమునకును, దేశీయకల, ప్రాధమిక ఉద్యోగులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల వారు నియమించుకొనవలెను. రాష్ట్ర వారే వివిధ విజయములను సాధించుచున్నది. ఇండియాలోని మొత్తము సంఖ్యను నిర్ణయించుకొనునట్లు కట్టించుటలేదు. మంత్రిలు తమ ఉద్యోగులను నిర్ణయించుకొనుటయందు సంభవించుట అగు వారి ద్వారాను చేయవలసివచ్చును. కార్యములకు భంగకర మగు విధమున వర్తించును.

ఉద్యోగి కాబట్టి నాభివృద్ధి

ఉద్యోగి కాబట్టి యాభివృద్ధి భారత కార్యదర్శి నుండి, శిల్పప్రభుత్వమునకు మార్చుట నని రాయగారు నడిపి. భాగ్యమునందలి యుద్ధేక మిదియే, ప్రాబుటూరి కమిషను నియమించుకొనబడినది వివాదముల నన్నిటిని అందరకు సంప్రదించుకొని కలిగి ఉండెదే. భారత రాజకీయజ్ఞులకు సర్వములపై గల నిరాకరణకు ఈ సర్వములు భాగ్యము. (కొంతసంఖ్యయే కారణము. అన్యోన్యతయు లేనిది అన్యోన్యవిశ్వాసము గలగ నేరదు. కాననభూయతకును రాజకీయవిశ్వాసములపై సభికార మొనగబడినందుల ఎట్టిమాటలను నేని యొక్క నెంచినప్పుడు 3/4 వంతు అధికసంఖ్యయే సంగీతంబున వలె ననియు సార్వభౌమము ఏటా అధికార ముండవలె ననియు రాయగారు నూచించిరి.

శ్రీప్రభు:— ప్రస్తుత వరతులపైనే తగిన ఆభ్యర్థములు ఉండుట రాసంగీతంబు పోవుచుండగా, భారత కార్యదర్శి అధికారమును రాజకీయవిశ్వాసము, భారతీయుల సద్భావములపై నాధారపడియుండవలసి వచ్చినందుల వారెల్ల ముందుకు వచ్చెదరని యొచ విలగను? ఈ ఆభ్యర్థములను సుజాతామల అధికము గలవైనను నిరాధారములైనను సందేహములను వివరము నివహించు. ఆసందేహములను పోగొట్టి వారికి విశ్వాసము ను పురిగొల్పటం. కేదేని యొక్కవలెన. అందుకు వారికికను ఎట్టి పూచీల నొనరవచ్చును?

రా:— ప్రస్తుత ఏకాగ్రము తొలగించి, అధికారమును భారత ప్రభుత్వమువారి కొనగవలెను. ప్రస్తుతము భారతీయాభిప్రాయమును దూరము మొనర్చుచున్న వైటునూ యాభివృద్ధి మును దీక్షివేసి ఇట్టి దీక్షియే ప్రస్తుతమును పూచీలపై కంటే ఈ పద్ధతియే తుదకు విశ్వసనీయమగు పూచీల పరిగణించుట. ఇంతకంటే జేరుపూచీలకు వసర మని నే నెంచు. పొగ్గ కేంటునాకు, బిటిషు పొగల కృత్యములైన ఇంకా ఎక్కువ పూచీల నొనగవలెనచో అట్లు జేసికొనవచ్చును. కాని కానున్న జెనరలు ఎత్తునూ, ఎత్తు అధికారమునకు కర్తవ్యం జేయవలెను. గర్వం మంత్రులతో గలది కృత్యములైనప్పుడు కొందరు యూరపీయులు ఆతని యెడ విశ్వాసమును గనుపరచుచు కలగగా వీరినిగాని, గవర్నరు జెనరలును గురించి అనివ్యాసమును గనుపరచు నే నెక్కువను వివరము.

ఉద్యోగుల స్వార్థపరత్వము

ఉద్యోగులందు స్వార్థపరత్వమును, తమలాభములను సంరక్షించుకొనవలెనను గుణమును చాలవ్యాపించెను. వీరు, భారత రాజకీయపరిస్థితులనుంచి, ఆధారము లేని సూచనలను వార్తలను ప్రచారమునర్పించి, ఇట్టివానిని అధికారులు ప్రోత్సహించుచు, వానిని తొలగించుటకు యత్నించవలెను.

శ్రీ:— స్వలాభములే రక్షించుకొను భావము (లేదు యూనియను స్పిరిట్) అంగీకరణ సందర్భము ను గలదు. అది వ్యాపించి దీర్ఘ కాలమునకు వాని శాపుట కిప్పుడు సాధ్యమగుచు.

రా:— కానిగొప్ప పురాలాశాఖముం దిట్టి భావము ఉండుట తగదు. గురుస్థాన మొదలగు వారి భావముతో నుండుట

వ్యాజ్యముగ నుండవచ్చు. కాని గొప్పపాలకు లిట్లుండటం యుచితముగాదు.

శ్రీ:— సంస్కరణల ప్రవేశమైనపుడు వారినిట్టి భంగము కలుగవలదు. ఉద్యోగి కాబట్టి వాగ్దాన మొనగబడెను. భారతదేశము, ఉద్యోగి కాబట్టి భారతీయుల కొనగవలెని గోచరమైనను, వైఖ్యానమును గోచరింపవలసి యున్నది.

రా:— అందుల కిదిగించెదను.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాబట్టి ఆసామాన్యము కక్షిసామర్థ్యముల గనుపరచినవారికి ఎక్కువ జీతముల నొనగవలెనని రాయగారు గావించిన సూచననుగురించి శ్రీప్రభువు నడుపుచు, మానవులు మానవత్వభావమునకు ఆతీతులుగారు గాన, అందు వలన ఉద్యోగముల నొనగవలెనా? చెడుమాత్రమును ద్రోక్కవలెనని భావము లేదా? అని ప్రశ్నించెను.

రా:— ఇదివరకే ప్రభుత్వ సంస్కరణలను గూర్చి జరిగిన విశ్లేషణలను యువకుల అనుమానములు

శ్రీప్రభు:— కిగిన వేతనములు లేకపోవుటచే మూలమే యూరపీయులు యువకు లుద్యోగి కాబట్టి ప్రవేశించుటకును చుండుటలేదు. భారత రాజకీయజ్ఞుల ప్రవేశించుట, అతీతులు, ప్రభుత్వనిర్మాణమును భగ్ను మొనర్చుచు మని గావించు తెలియపులను, అంగీకరణములు చెడినప్పుడు భారతదేశమును తమకు సురక్షితముగనుండ దని ఆశముగించుచున్నారు. భారతదేశముం దుద్యోగములలో నున్న కంట్రాక్టు, అంగీకరణలను తమ పుత్రులకు ఉద్యోగములలో జేరవలెనని ప్రోత్సహించుచు ప్రాజక పోవుటచే వారి యన మానమునకు మరింతలను గలుగుచున్నది. అంగీకరణమును జరిగిపోయినప్పుడు గూడ అంగీకరణమునకు నీవు మాదేశమున నెక్కువలెననియే చెబుచున్నావు. ఈ అపోహలు— సరియైన వైనము గాక పోయిన ను— నీలవి యున్నవి. అందుచే అంగీకరణమునని ప్రోత్సహించుటకు కొన్ని పూచీలొనగుట తగినరము.

ఉద్యోగుల అక్రమ చర్యలు

రాయగారు:— సంస్కరణలను సరిగ నిర్వహించెద మని అంగీకరించిన, భారతదేశముండిలి యుద్యోగులు, భారతదేశ శిక్షితులను, అవ్యాజ్యముగా నిరాధారతములగు జర్జియను అంగీకరణ మందలి పాఠశాలలను, విశ్వవిద్యాలయాలను బాలులు ప్రాయముండుట ఎంతమాత్రమును తగినది నని, అట్టి లేఖలను ప్రాసినవారు తమ చర్యలనుండి ప్రమానుగతముగ వచ్చుచున్న సాంప్రదాయములను ద్రోహమునర్పించుచు కించమును కించంకగా చేసి వ్యాపించుటకు వార్తలను ఉంచించుచుండవలెను. ఈ విషయమును భారత కార్యదర్శియు, ఇతర అధికారులును తమధర్మమును నిర్వహించు యత్నించవలెను. భారత రాజకీయజ్ఞుల బెరుంపులను వారు చెప్పి నంతయు జేయుచు రని బ్రిటిషు యువకులు ఆ పరిగింప నశనరములేదు. బిటిషు రాజకీయజ్ఞులు మాత్రము గొప్పగొప్ప వాగ్దానముల నెన్నిటిని జేసియుండలేదు? బిటిషు ప్రజలు వానిని సంపూర్ణముగ నంగీకరించిరి? భారతదేశమున కంటే చాల తక్కువ కరణమును పట్టుకొని యురపీయుల మొదలగు ప్రజేయులకు బిటిషు యురపీయుల ముఖ్య భావముగా జనుచున్నాడు. భారతదేశముం దు యూరపీ యువకుల కప్పుడును పట్టుకును. అన్ని దేశములందుకంటే భారతదేశమున వారి కెక్కువకరణము గలవు.

ప్రాధానము మాట్లాడు:— బిటిషు రాజకీయజ్ఞుల తప్పులను వివరముగా ప్రకటించుటకు ప్రకటనల గావించెను.

రాయగారు:— అదేమిటా పూచీల నొనగట. అవసరమని నే నెంచినను ఎవరైన సూచనల గావించినయెడల వానిపై నాయభిప్రాయము నొనగెదను.

సమర్థాగారు:— భారత ప్రభుత్వ చట్టముక్రిందను, కాని ప్రకార మేర్పరుపబడిన నియమాల క్రిందను చట్టమును భగ్ను మొనర్చుట ఎవరికేనియు సాధ్యము గాదా?

రా:— అవును నీ వివరము.

సమర్థాగారు:— చట్టమును భగ్ను మొనర్చుటకు గురించి ప్రసంగించు రాజకీయజ్ఞు లాచటము నొక్కమాత్రమైన జదివి యుండు రని యెంచెదరా?

రా:— వారెల్ల చదివియుండరా.

సమర్థా:— అందుచే, అంగీకరణ సరియగు ప్రచార మొనర్చు ఈ సందేహమును పోగొట్టుట వలెనగుచుదా?

రా:— అవును.

సమ:— ఇంతక కట్టి ప్రచారము నొనర్పరా?

రా:— భారత కార్యదర్శి అట్టి ప్రచార మొనర్చలేదు.

సమ:— అంతియగాక, కృత్యలైనకంటే, తమ పుత్రుల నీ దేశమున ఉద్యోగమునకు రావలెనని నిరూపించుచుండిరా?

రా:— అట్లే యొనర్చుచుండిరి.
సమ:— యుండుముందు ఈ దేశమునకు రిటూర్ను జేయుట కంటే జీవించిన, సంస్కరణల అభివృద్ధికి భంగకర మగువిధమున మాత్ర ముండరాదని మీరెంచెదరా?

రా:— అట్లుండరాదు. కనుక భాగ్య ప్రభుత్వ మొనగుచు రాయగారు తమ వాత నిట్లుండవలెను. ఉద్యోగి కాబట్టి నూపరించెదన్న, బ్రిటిషు, కంట్రాక్టు వివిధ యువకుల భాగ్యములపై గల అధికారములు పయోగించబడలేదు. వి. కి. ఎస్. యుద్యోగుల సంఖ్యను క్లిష్ట పరిచు యూరపీయులకు ప్రత్యేకింప బడియున్న వ్యాపకభోద్యోగములను క్లిష్టపరిచెను. కమిషనరీ ఇతరులను, అడిటరు జేనరలు యుద్యోగులను, వి. సి. ఎస్. వారిగాని యూరపీయులనుగాని ప్రత్యేకించబడరాదు. విద్యాభ్యాసమునకు, అటవీ సేవలకు జేనరలు, అగ్రికల్చరల్ అడ్వైజరు మొదలగు సభికారులను పెద్దయుద్యోగులను భారతీయులకు మొనర్చవలెను.

అల్లరులు

సమర్థాగారు:— అసామలలో చాలభాగము యూరపీయులు అధికారుల క్రిందను జల్లాలతోనే జడగుచున్నది. యు:— జమేనా?

రా:— జిల్లాలో దెప్పెద్ది కాదు నుండెదననిది. విషయము గాదు. అధికారి జిల్లావ్యవహారముల నీతి తులను బాగుగ జరిగిసి కొనియుండెనా? నీ విషయము చూచుకొని యల్లరు విషయము భారతదేశముం దును, ఓర్వయరు కరిపాల:వలెగాక, సత మాగ్నాన్యుటలగు సుయోక్తపరిగణాపరిగణలను బాగుగ నగగావన మొనర్చుకొని యుండెను. అవిధముగా వారకు వారలవాడలను తప్పించుకొని ఇంకొక నిదర్శనము జూచి మహాన పూర్వ జిల్లా కలెక్టరును బిట్టుగాదు, చాలకాలము స్వజేతసంపాదనమునందుటవలన ఆజిల్లాకరిగితులతో పరిచయ మాత్రమే లేకపోయెను అందుచే వారకు, అల్లరులు జడగుచుండ ముందుగ తమ బాగ్యము పుచ్చుకొనకల క పోయెను. స్వదేశ సంస్థానములలో సామాన్యముగా మతకలనములు గానినపు. ఆ అచ్చట పొగల శాగిరిగిటి గూడ తక్కువయే.

బానుగారు:— అందుచే నచ్చట మూఢత్వ వధికముగ నుండును. అందువలన కలహముల కెక్కువ కారణము గలదుగాదా?

రా:— కాని ఈ సందర్భమున ఫలితము అందుకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. ఈ కలహములలో విద్యాధికులే నాయకత్వము వహించురు.

బానుగారి:— ప్రభుత్వ మొనగుచు, ఏవైన రక్షణములను సమర్థుల వానిని యూరపీయులకు మాత్రమే వర్తింపవలెనుగాని భారతీయులకు వర్తింపరాదని రాయగారు నడిపిరి.

బానుగారు:— ఆర్. సి. దత్తుగారు మొదట కమిషనరుగ నియమించబడ్డప్పుడు యూరపీయులు లాగవారూతులైరి. తరువాత కలెక్టరును వారు నియమించబడిప్పుడట్టి ఆగవారు గానినవలెను. మొదట ప్రాతినయాలము గవ్వకపడిన కలహము గడచినకొలది అది తగ్గిపోవును.

రాయగారు:— ఆ విషయమున నేను ఏకభావించెదను. ప్రస్తుత ప్రాతినయాలము గూడ కొంతకాలములో రిగిపోవును. నూతనసంస్కరణలు ప్రవేశమెట్లగుటలోపల గాని తే 15 కన్న రెండులో గాని నివిజనసర్వమునం దధికము నగముమంది భారయులుగా నుండవలెను. అందుకు వసవిధమున యూరపీయుల సంఖ్యను నిర్ణయించవలెను. తెుగాలు విభజనసమయమున భారతీయాధికారులక్రిందను జిల్లా ఇతరజిల్లాలకంటే కాంతముగ నుండెను.

కర్. రజనాల్లాద్రాడు:— మీ రధికముగ ప్రభుత్వకేంద్రాస్థానమున నుండుటచే వివిధరాష్ట్రములందలి విషయముల గుఱించి మీ కధికముగ చెబుటలగుచుదా?

రా:— అట్లే గానయును, కాని నా సంఘమువారినుండి నే నెక్కువకాలము దూరముగ నుండుటలేదు.

కర్. రె:— క్షురకగతి సద్యోగి కాబట్టి భారతీయులకు మొనర్చుటకు ప్రజాసామాన్యము గీకరించునా?

రా:— అంగీకరింతురు. ప్రజలు దానిని కావలెనని గట్టిగ గోరుటలేదు. కాని విదేశీయుల కంటే, తమ దేశీయులనే గోరుదురు.

వృత్తాంతలేఖలు

నరసాపురం

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఘోరమాతృ

నరసాపురం, నవంబరు 13:— భీమవరం తాలూకా ఉండే సమీపముననున్న పెదపుల్లెరు అనే గ్రామములో రెండు మూడు రోజుల క్రితం సాయంత్రం 4-40 ఘంటలకు ఒక ఘోర నాట్య జరిగినదని వింటిని. ఆ గ్రామములో కలిసిడి బంగారాజు అనే త్రిమయ యువకుడు సుమారు 32 సం|| వయస్సు గలవాడు తుపాకీతో తన అన్నగారిని అన్నగారి భార్యను ఇద్దరు కొడుకులను కొట్టి మోటారుబండిమీద తాడేపల్లిగూడెం వైపు పారిపోయినట్లు తెలిసినది. అన్నగారు అతనిభార్య ఒక కొడుకు తక్షణమే మృతినొందిరి. రెండవకొడుకు మాత్రము సుమారు 12 సం|| జూలూడు సజీవియై యుండ ఇచ్చటికి తేబడెను. లాంగు దొరగారి ఆసుపత్రిలో ఉన్నాడు. అందువల్ల సమాచారముల్ని మాకు తెలిసినవి. పిల్లవాడు బ్రతుకుట చాల కష్టమని విన్నాను. ఒకకంటికి గాయము తగులగా ఆ కన్ను తీసి వేయబడెను. ఈ నాట్యకు కారణము భూములపంపక మని తెలియవచ్చినది. ఈ బంగారాజుకు సుమారు ఇరువదిరోజుల క్రితమే తన తుపాకీకి లైసెన్సు వచ్చినదట. బంగారాజు చాలా భాగ్యవంతుడట. అతని జాడలు ఇంకను తెలియలేదు. పోలీసు వారు వెదకుచున్నారు. ఆస్తి పంపకము నిమిత్తమై ఇంత ఘోరమాతృ! ఎంత విచారకరమో చదువరులే యూహింప గలరు.

వ్యా యా మ శిక్ష

ఉత్తరజిల్లాలకు ఫిజికల్ ట్రైనింగునుమాస్తరు గా రైన ఎమ్. నరసింహస్వామిగారు మా గ్రామము వచ్చి మొన్నటి రోజున మా సబుకలెక్టరుగా రైన కెంగోడేయన్ వి. సి. యస్. గారి బంగళాలో వారి అధ్యక్షతక్రింద వారి శిష్యబృందముతో వచ్చి వారి విద్యను చూపించెను. అందులో యీ జిల్లాలో ఉండే ఎలిమెంటరీస్కూళ్ల మాస్తరులను మా గౌర్నమెంటు ట్రైనింగును విద్యార్థులును మా ట్రైల్ ఉన్నతపాఠశాల విద్యార్థులను పాల్గొనిరి. అనేక విధములైన వ్యాయామక్రీడలను డ్రెస్సులు ఇంకా నరసింహస్వామిగారిచేత కొన్ని క్రొత్త పనులు న్ను వివరించుచుగా చూపింపబడెను.

అంతర్వేది దేవాలయము

అంతర్వేది శ్రీ నరసింహస్వామివారికి యీ మధ్యనుండి శుకవారము ఏ కాద శి ఇంకా మామూలుగా జరుగవలసిన నిత్యోత్సవములును సరిగా జరుగుట లేదని విసుటకు చాల విచారకరముగా నున్నది. ఈ దేవాలయముకు శ్రీ మొగల్తూరు రాజాగారు ధర్మకర్తలుగను బ్రహ్మీగానున్నకూడా నున్నారు. మొగల్తూరు జమీ గౌర్నమెంటువారి యధీన మైనప్పటినుండి శ్రీ నరసింహస్వామివారి ఉత్సవములకుగాను సంవత్సరమునకు రు 3000 లు గౌర్నమెంటువారి ముచ్చుచునేయున్నారు. ఇంకా ఏ మనగా స్థానాచార్యులు చేయవలసినపని 4 లేక 5 సంవత్సరములనుండి చేయుటలేదని కూడ విన్నాను. గనుక శ్రీ రాజా గారు ఇందు విషయమై తగుక్రద్ధ తీసికొని గొప్పమహిమ గల శ్రీ నరసింహస్వామివారి నిత్యోత్సవములు సరిగా క్రమప్రకారము జరిపే ఏర్పాట్లు గావించుట వారివిధి అని మనవి చేయుచున్నాను.

అన్ని రకముల

నెవ్యూ ఫాన్టన్ కలములకు

గోదావరి జిల్లాకు మాకు 25-9-28 వ తేదీనుండి,

పోల్ ఏ జ స్పి ని

ఇంగ్లీషు వైకిల్ అండ్ మోటారు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ వారిచ్చియున్నారు. గాన టోకుగాను, బిల్లరగాను కొనదలచిన వర్తకులు, యితరులు మాకు వ్రాసిన ధరలు యితర వివరములు తెలుపబడును.

ఇంకా మావద్ద ప్రేమనరీ సామాన్లు పెట్రోలు లాంపు గైరా సరసమైన ధరలకు విక్రయించుచున్నాము.

వై. కృష్ణమూర్తి అందు సన్ను,

జనరల్ వర్తకులు, మెయిన్ రోడ్డు, రాజమండ్రి.

ఏలూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు

నవంబరు 12:—సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకుయొక్క సర్వసాంఘికసభ 11-11-28 తేదీన సాయంత్రం 6 గంటలకు మా పురపంచమున మ|| రా|| శ్రీ మోచర్ల విఠ్ఠాస్వామి కుటుంబి.వి.వి.వి.ఆర్. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఈ సభకు శ్రీ రాజా భుజంగరావుబహదూరు జమీందారుగారు, మోతే గంగ రాజు జమీందారుగారు, అన్వెంటు రిజిస్ట్రార్ వేమూరి లక్ష్మీనర సింహంగారు, మోచర్ల విఠ్ఠాస్వామి కుటుంబి.వి.వి.వి.ఆర్.గారు, వి. వేణుగోపాలనాయుడుగారు మున్నగు ప్రముఖులు వచ్చి యుండిరి. ఈ బ్యాంకు నిబంధనలలో కొన్ని మార్పులు వగైరాలను గురించిన తీర్మానములు జరిగినవిక ప ఏలూరు హిందూ యువజన సంఘమువారు తమ లైబ్రరీకి ప్రత్యక్షమోహమును కొరచు పెట్టు కొన అర్హి విమర్శకుల వచ్చెను. ఈ సంఘము రాజకీయసంఘముగ నెంచబడుచున్నందున దీనికి సహాయముచేయరాదని అసి స్టెంటు రిజిస్ట్రార్గారు ఆటంకమును పెట్టిరి. కొంతకన్న జరిగిన వివర మామూలుప్రకారము సహాయము కొన గు టు తు తీర్మానించిరి.

శాసనసభల పోలింగు

కారణాంతరములవలన పోలింగు నిలిచిపోయిన మాజిల్లా లోని ఎగ్జిక్యూటివ్ గౌరవములందు గవర్నమెంటువారి ఆజ్ఞప్రకారము యీనెల 10-11-28 తేదీన పోలింగు జరిగినది. క్యాండిడేట్లును, వారిపక్షపు ఏకెంటులును ఆయా స్థానములందు ప్రచండసంచలనమును గావించిరి. శ్రీమోతే గంగరాజుగారికి విశేషముగ వోట్లుపడినవని కలంపబడుచున్నది. కోనెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారికి, వారిపార్టీ వారికినికూడ చాలాభావ కలిగియుట చెప్పుకొనుచున్నారు. ఓట్లపెట్టెలు యీనెల 13 వ తేదీన బందరులో తెరవబడును. నిజమైన తర్కవసానము అప్పుడు తెలగలదు.

ఇతరకొన్నియు

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు పక్షమున “ననేటకథ”కు ఒక సభ్యుని, మ్యూనిసిపాలిటీపక్షమున నొక సభ్యుని నెన్నుకొనవలసియున్నది. జిల్లాబోర్డుపక్షమున మ-రా-శ్రీ (1) కడ్డమన్నాటి నరసింహం కుటుంబి. వి. ఎ. వి. ఆర్ గారును, (2) ఇ. సీతారామస్వామి నాయుడుగారును, మరియు, అభ్యర్థులుగ నిలిచిరి. మ్యూనిసి పాలిటీపక్షమున మ-రా-శ్రీ 1. పోల గోవింద రావు నాయుడు వి. ఎ. వి. ఆర్ గారును, 2. యస్. జగన్నాథ రావు బాంబ్రురుగారును, 3. సి. రాజగోపాలాచారి వి. ఎ. వి. ఆర్ గారును నిలిచిరి. వీరికి ఓట్లు వేయుటకు పోలింగుస్టేషను లకు పోవసరములేదని ఎవరియిండ్లకు వారికి ఓట్లకాగితములు టుపాతో కంపించబడినవి. ఈనెల 15 వ తేదీన గా రిజిస్ట్రరు పోన్టులో “ననేట్” సభ పాలసాధికారిగారికి పంప నియమింప బడియెను. క్యాండిడేట్లును వారి ఏకెంటులు నిటవరుల వాక్ర యించి తమకే ఓట్లు సేవలయ్యానని సంచలనమును గావించిరి. ఇందునూడ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేకరక్షణ బాగుగ వ్యాపించి నని. చాలవకు ఓట్లకాగితములు యిదివరకే పంపితేబడినవి. స్వల్పసంఖ్యాకులుమాత్రమే యందు వోటరైయ్యుండున ఎవరి విషయము కలంపనో చెప్పాలము.

ఇట్లే “అఫిలియేటెడుకొన్ని ఆఫ్ కాలేజెస్” అను పథ గూడ ఒకటి క్రొత్తగా నేర్పాటుచేయబడినది. దీనికి మ్యూనిసి పాలిటీపక్షమున ఒక అభ్యర్థిని మనజిల్లానుండి పంపవలసి యున్నది. దీనికై మ-రా-శ్రీ 1. కడ్డమన్నాటి నరసింహం కుటుంబి. వి. ఎ. వి. ఆర్ గారును, 2. ముదమూరి వీరభద్రయ్య పంతులుగారును అభ్యర్థులుగ నిలిచిరి. దీనికిని ఓట్లకాగితము లిండ్లకు వచ్చినవి. ఇరువురూ బ్రాహ్మణులేకనుక, విశేష గడవిడ కనపింపలేదు.

మ్యూనిసిపాలిటీ

“మాపురముకందలి బెల్లపు బడ్డెలకు గంవత్సరమునకు ఒకై 1 కి రు 10 లు చొ|| లైసెన్సు ఫీజు కట్టవలసినదని లోగడ కొన్నింటి తీర్మానింపబడినది. ఏ కారణముచేతనో అత్యధి యింకరకు అనుజుజుగ లేదు. ఈపురమున రమాయి 800 బెల్ల పుబ్లిక్ యున్నది. ఈ సప్తమున కవర పాతులకుడు” అని కొందరు కొన్నింటి మాక్కుల్లుతో చరియించుకొనియున్నారు.

శానిటరీ కమిషనరు

శానిటరీ కమిషనరుగారు మాపురమునకు విచ్చేసి, యని సికల్ కొన్ని చోట్ల పనిపిల్లల ఆధిక్యమిని గురించి కొన్ని

లర్లకు పంపించిరి. తర్వాత మ-రా-శ్రీ సోమంచి సీతారామ మయ్యగారి గ్రామసాధికర్యమును పరీక్షించిరి. తత్పేనంతర్వర మలో యీ విషయమై కొంత కృషి చేయుటకై బడ్డెలులో కొంత కాంక్షనును ఏర్పాటుచేయుటకు కొన్నింటి నిశ్చయించిరి. మాగంటి బాపిసీడుగారు

వీరు ఆమెరికాజేతమునుండి వచ్చిన విదప బాటియకరా కాలయందును, మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలునుందును తమ యను భవములను యువశ్యాసముల మూలమున కెల్లడించినటుల విను ఛొన్నాము. ఇటుల కూడముల ప్రతేతములం దువ్వనెంచుట కన్న బహిరంగసభను పురపంచమున గావించి, ఆడేకవైచిత్ర్య ములను, రామ గడించినవిద్యావిశేషముల యమూల్యరస ప్రజలకు కెల్లడించినచో చాల సుఖయుక్తరముగ నుండగలవని చాలమంది కలంచుచున్నారు. ఏ కాలగ్రను కమిటీవారి యిట్టియేర్పాటును గావించినచో ప్రజలకు లాభకరముగ నుండ గలదు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 15-వ తేదీ గురువారము

(1) ధాన్యములు			
వరి	చా 1-కి	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0 కంట
బియ్యము	బస్తా	మొదలు	వరకు
కుసుమ రేనాలి	,,	45 18-0-0	18-4-0
నెల్లూరి	,,	డిటా	15-4-0 15-8-0
డిల్లీ	,,	డిటా	15-8-0 16-0-0
రాగులు	రా. 164	బస్తా 1-కి	,, 8-8-0
నవ్వులు	,,	,,	28-0-0 24-0-0
(2) వస్తు ధాన్యములు			
కందులు	బస్తా 1-కి 205	రు.	12-0-0 రు 18-4-0
నెయ్యము	,,	డిటా	,, 10-4-0 10-8-0
నెయ్యము	,,	డిటా	,, 12-4-0 12-12-0
మినుములు	,,	డిటా	,, 18-0-0 18-12-0
ఉలకలు	,,	డిటా 164	,, 7-4-0 7-8-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులనూనె	రా 1-కి	రు 174-0-0	176-0-0
నెయ్యము	రా 1-కి	,,	14-0-0 24-0-0
కొండాపురం కేరునూనె	రా 1-కి	రు 63-0-0	65-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	,,	58-0-0 60-0-0
కేరునూనె	రా 1-కి	రు 143	మి.న.నూనె 140
అమడము నూనె	రా 1-కి	రు	140-0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయవకుపు	రా 1-కి	రు 230-0-0	235-0-0
కూరపకుపు	,,	రు 215-0-0	220-0-0
విరవకాయలు (గుంటూరు)	రా 1-కి	రు 90-0-0	105 0-0
గుంటూరుపాతకట్టు నీలిమందు	చునుగు 1-కి	రు 40,	45
కాగితాస్త్రీ పాతకట్టు	,,	రు	60,65
బెల్లము	రా 1-కి	రు 40-0-0	50 0-0
తిరిపండు	రా 1-కి	రు 85-0-0	46-0-0
(5) ఇనుము			
పట్టులు రఖం	రా 1-కి	రు 84-0-0	85-0-0
చవరం	,,	రు 85-0-0	88-0-0
రవుండు	,,	రు 89-0-0	50-0-0
(6) లోహములు			
మెడి 100	కులంబు	రు 78-0-0	80-0-0
బంగారము, కులము 1-కి	,,	రు 24-8-0	25-0-0
గవరము 1-కి	,,	రు	15-14-0
ఇత్తడి	రా 1-కి	రు 290-0-0	295-0-0
రాగి డిటా	,,	రు 240-0-0	245-0-0
అస్కా చెక్కర	బ 1-కి	రు 46-4-0	46-8-0
(7) రంగులు అలిజరైను			
అవుకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు 185-0-0	
తొట్టికృష్ణము	డిటా	రు	డిటా

దంతశాల వారి

నెల సీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-18-0
దంతశాలకు వైతర్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, మల్లిన కడివిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోట కూడిన మందులతో తడిపి పెట్టిక నొప్పి మెండునే తోపును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

స్వదేశిగుడ్డలు

ఇండియనుమిల్లులు - విదేశపునూలు

బొంబాయి కాంగ్రెసునకు ఘనమువారి ప్రకటన

ఈ దేశమునందలి బట్టలు తయారుచేయు నిల్లులకు బొంబాయి కాంగ్రెసుసంఘపు కార్యదర్శు లకు ఉపాధుని సోభాని, ఒకదాను తెలుగువారు ఈ క్రిందలేఖ పంపిరి:-

“అయ్యా, కొన్నిమిల్లులయందు విదేశపునూలు ఉపయోగింప బడుచున్నదనియు, స్వదేశినులుతోడనే గుడ్డలను తయారుచేయు మిల్లులపట్టికను ప్రకటింపవలయునని కోరుచు కలుపుకు మాకు లేఖల సంపుచున్నారు. కావున మిల్లులయందు విదేశపు నూలు ఉపయోగింపబడుచున్నవిషయము, ఇంక మీదకూడ మీరు విదేశపునూలే ఉపయోగింప తలచుచున్నారో అను విషయముకూడ తెలుప వలయునని కోరుచున్నాము. ఈ వివరములు తుఖ్యముగ కావలసియుండుటచే త్వరలో మీకు ప్రత్యుత్తర మియ్యవలయునని కోరుచున్నాము”

ఈలేఖలకు ఈ క్రిందవేర్కొనబడిన మిల్లులు ప్రత్యుత్తరములంపిరి. ఇతరమిల్లులు ప్రత్యుత్తరపంపలేదు. ఆ ప్రత్యుత్తరముల నుండి ఈ క్రిందపట్టికను బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఇండియనుమిల్లులయందు తయారు చేయబడిననూలు మాత్రమే యుపయోగించుమిల్లులు

శ్రీ మదపల్లి బహదూర్ మిల్లులు, కన్యూరచంద్రమిల్లులు, బ్రాడ్ బరీ మిల్లులు, శ్రీనివాసమిల్లులు, కల్వోరియామిల్లులు, రాబాగో వల దాను మిల్లు లిమిటెడు, రూపి మిల్లులు, మార్లస్పిన్నింగు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, ఎం ప ర య ఎ డ్స్ డ్స్ స్పిన్నింగు అండు మాను ఫాక్టరీంగు మిల్లులు, వైసిడెస్సీమిల్లు లిమిటెడు, బాను మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడ్, డి డైయండు స్పిన్నింగు అండువీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, డి స్వాగమిల్లు లిమిటెడు, ఫిన్లేమిల్లు లిమిటెడు, కాటు ముక్కి స్పిన్నింగు అండు వీరింగు లిమిటెడు, మధురదాను మిల్లులు, అనూరులీరజ మిల్లు లిమిటెడు, భారతు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, వెంకటేశ్వర్ కాటనమిల్లు, అనూరుదాబాదు: ప్లూ కాటనమిల్లు కంపెనీ లిమిటెడు, వెంట్రుక ఇండియా స్పిన్నింగు అండువీరింగు అండు మాను ఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, ఒకిండుకం కర్నాటక కంపెనీ లిమిటెడు, ఆగ్నేయ జిన్నింగు అండు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, బెంగళూరు పులమి అండు కాటన అండు నిల్లుమిల్ కంపెనీ లిమిటెడు, సాకంపుర కాటన మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, హుకంబర మిల్లు, సానిలం రాంకృషాదు మిల్లు లిమిటెడు, బ్రోవ్ ఫ్రై కాన్స్ట్రు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, బర్హాంపుర అప్రియల్స్ లిమిటెడ్, అనూరుదాబాదు మ్యుటెక్స్టైల్స్ మిల్లుకంపెనీ లిమిటెడ్, భండెష్ స్పిన్నింగు అండు వీరింగు మిల్లుకంపెనీ లిమిటెడ్, అనూరుదాబాదు అద్వాన్య మిల్లు లిమిటెడ్, కుర్నియల్ అనూరుదాబాదుమిల్లు లిమిటెడు, భారంఖండు టెక్స్టైల్స్ మానుఫాక్టరీంగుకంపెనీ లిమిటెడ్, కొయంబత్తూరు మర్ మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడు, మహారాజమిల్లుకంపెనీ కిమిటెడు, కర్ణాటకాటన మిల్లు, బెంగాలు లక్ష్మీ కాటనమిల్లు, భారత అభ్యుదయ కాటనమిల్లు, మహారాజ వోల్కాట్సు కాటన స్పిన్నింగు అండు వీరింగు మిల్లు, రాజనగరు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు మానుఫాక్టరీంగుకంపెనీ లిమిటెడు, స్వదేశిమిల్లు కంపెనీ లిమిటెడు, జూబిలిమిల్లు లిమిటెడు, (ఫెయిజ్ వెట్టిట్ స్పిన్నింగు అండు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, అహ్మదునూహ్ మిల్లు లిమిటెడు, కిలోను స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, మధురారావు సింధియా మిల్లులిమిటెడ్, అనూరుదాబాదు ఇండస్ట్రిగలుమిల్లు కొలూలండుమిల్లు, న్యూక్రేట్ ఈస్టరన్ స్పిన్నింగు అండు వీరింగుకంపెనీ లిమిటెడు, అలయాన్స్ కాటన మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, గామచంద్ గురుమహికాటన మిల్లు, బెంగాలు శాగపూయ కాటన మిల్లు, అనూరుదాబాదు జూబిలిస్పిన్నింగు అండు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ,

కానూరు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, వి నోరు మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్, యూనియను మిల్లులిమిటెడ్, స్టాండర్డు అనూరుదాబాదు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడ్, కాన్పూరు కాటన మిల్లు, అనూరుదాబాదు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడ్, కాన్పూరుదారు చెప్పలాలు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు మిల్లు, కరింఖాయి మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఇకల్దని మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఫహూఖాయి లిమిటెడ్, (కె.ఎ.టు మిల్లుకంపెనీ లిమిటెడ్, ఇండియను ట్రిలింగు డైయింగు అండు (సింటింగు కర్నూ, ఇండోర్ మల్వ్యా యునైటెడ్ మిల్లు, వె ర ట్సు మిల్లు ని (పీ మి య రు మిల్లు లి మి టె డ్, బాం చే ఇం డ స్ట్రీ) య మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్, తాతామిల్లు లిమిటెడ్, మానవ జి వెట్టిట్ మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడ్, డిన్సా వెట్టిట్ మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడ్, బామాన్ వెట్టిట్ మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడ్.

రెండవతరగతి మిల్లులు

ఇంకరకు విదేశపు నూలుకూడ నుపయోగించుచుండి ఇకను విదేశపునూలు నుపయోగింప మని తెలిపినమిల్లులపట్టిక.

కాలాట కాటన మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్ అనూరుదాబాదు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడ్.

మూడవ తరగతి

పంచల అండులకు, వర్ష గుడ్డలయందలి గీతలకు మౌరమే విదేశపునూలు ఉపయోగించుమిల్లులు.

అనూరుదాబాదు జిన్నింగు అండు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, ఢిల్లీల్లో అండు కెరణమిల్లు బరోడ స్పిన్నింగు అండు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడ్, శ్రీ కాండాజి మిల్లుకంపెనీ, సరస్వతి జిన్నింగు అండు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ, మానలాలు పీకాలాలు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ, హు కం చంద్ అండు డు తే మిల్లు కాటన అండు అయిమిల్లు లిమిటెడ్, హిందుస్థాను స్పిన్నింగు మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్, మోహినీమిల్లు లిమిటెడ్ గోపాలదాను ఎల్కెక్రిక్ ఫాక్టరీ, బరోజి ఫ్రస్టిమిల్లు, ఇండియను మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడ్, రాజబహదరు మోతీలాలు కంపెనీ మిల్లు, మోరతు జి గోకులదాను స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, రెయిన్మాట మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, పులగాను కాటన స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ లిమిటెడు, వెస్టరను ఇండియా స్పిన్నింగు అండు మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ.

ఈ కిందిమిల్లులు విదేశపునూలు స్వదేశపునూలు రెంటిని ఉపయోగించెదరు. విదేశపునూలు అవలంబించుచున్నవి ‘విదేశపు నూలు’ అను చీటి, స్వదేశి నూలు అవలంబించుచున్నవి ‘స్వదేశి నూలు’ అను చీటి గుడ్డలపై యుంచబడును.

ఇండికానూరునై టెడ్ మిల్లు, ఎడ్వర్డు సానూమిల్లు, అహ్మదునూహ్, ఎలిఫిస్టను స్పిన్నింగు అండు వీరింగుకంపెనీ, బోలాపూరు స్పిన్నింగు అండు వీరింగుకంపెనీ లిమిటెడ్.

స్వదేశి నూలు కయారుచేయు మిల్లులపేర్లు ఈ కింది ప్రకటింపబడినవి:-

బాంక్రీ రంజిశింకుజి స్పిన్నింగు అండు వీరింగు మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్, నా టెసింగు మానుఫాక్టరీంగుకంపెనీ లిమిటెడు శ్రీమహు ఫరెలి మిల్లు, అనూరుదాబాదు అప్రోమానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, అనూరుదాబాదు కాటన అండు వేన్ మానుఫాక్టరీంగు కంపెనీ లిమిటెడు, న్యూవిల్లింగ్ మిల్లు, కిలను చందమిల్లు లిమిటెడు, వెల్లిధరమ్మ మిల్లు, అమృతలాలు దామోదరు కాటన మిల్లు, మలబారు స్పిన్నింగు అండు వీరింగు కంపెనీ, శ్రీరాధాకృష్ణ కాకనమిల్లు, దానమిల్లు, తిరునల్వేలి టెక్స్టైల్స్ లిమిటెడ్.

ఈపట్టికలయందు చేర్చబడిన భారతదేశమునందలి ఇతర మిల్లులు బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘపు కార్యదర్శుల లేఖకు ప్రత్యుత్తర మియ్యలేదని ప్రకటించెను. స్వదేశిసంఘము కొను వారి ఉపయోగార్థమై ఈపట్టికలు బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘపు కార్యదర్శులచే ప్రకటింపబడినవి.

కలరామాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల యా 0-6-0.
కలరా పేగులపైనే ఒకసారి మైన అంటుబాధ్యము.
కలరా తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

శిరోమణి గురుద్వారా సంఘము

నాయకుల ఆరెస్టు

గర్ దార్ పుషాల్ సింగ్ సాడ్ గేవారు అమృతగర్ గురుద్వారా సంఘ కార్యదర్శుగా నున్నారు. శాయకుల కేసు క్రిందగ్న మన యాయనను 12 తేదీ రాత్రి 9 1/2 గంటలకు స్వర్ణ కేవాలయ మునంద్ పోలీసు నూపర్మెంటును కిటికొత్వానను ఆరెస్టు చేసిరి. గురుద్వారా సంఘ ప్రధానకార్యదర్శి భక్తవ్యంశింగ్ గారు అమృతగర్ చేరిరి. వారిని పోలీసువారు ఆరెస్టుచేయడలచి రని ఆయనకు తెలిసింది. నిన్న 18 వ తేదీ యుడయమున ఆయన పోలీసులకు లొంగిపోయెను.

ప్రీడరును సస్పెండ్ చేయుట

ముఖ్య నగరు జిల్లాలో ప్రీడరుగానున్న బాబూ ద్వారక (పసాదుగారు మేజిస్ట్రేటు యెదుట కేసు విచారణ జరుగుట కొప్పుకొని కొంత కేసును జరిగిపెట్టుట మేజిస్ట్రేటుపక్షపాతము గలవాడని నిందగావించి ట్రాన్స్ పర్ అప్లీ కేష్ టెక్స్ టెస్టుయైతల హౌస్ హైకోర్టువారిచే సెలవవరకు సస్పెండ్ చేయబడినది.

నవతక్కి పత్రికాసంపాదకునకు శిక్ష

భార వాడులో కర్కవీర, నవతక్కి పత్రికలకు సంపాదకుడుగానున్న ఆర్. ఆర్. దివాకరుగారికి రాజద్రోహమునకు రెండేండ్లు శిక్షయును E.O రూపాయలు జుల్మాకాయను వేయబడినది. ఇదివర కొకసారి యిది శిక్షనుభవించెను. ఇదిరెండవ సారి. (ఆ. వె)

S. A. Natak Samajam Masulipatam
16-11-23 బంధరు శుక్రవారము

గొడుగు పేట హాలులో

శ్రీ పోతుకూచి సుబ్బయ్య వంతుల

ఎం. ఎ. ఎల్. టి. వా

శ్రీకృష్ణ తులాభారము
ప్రసిద్ధిగాంచిన

ము. జగ్గరాజు గారి

రుక్మిణి

రేపల్లె డి॥ మునసబు కోర్టులో

ఫయల్ O. S. 403/23 రుల్

వాది:-బూరగడ్డ నాగయ్య.

ప్రతివాదు:-మైలాపూరు వరదాచార్యులు. వగైరాలు ఆయియున్నారు. సదరు సెంట్రాల్ క్రమివాదులకు నోటీసు నిమిత్తం ది 4-12-23 తేదీకి వాయిదా వేసినారు.

ప్రభుల వీర రాఘవులు,

తక్కిలు.

ప్రకటన

గుంటూరు జిల్లా తెలలితలూ గుడివాడ శివారు కోపల్లె గ్రామకాపురమునుండి ఆయన నల్లూరి నాగయ్యగారి కొమారుడు కొటకయ్యయన్నా శావ అల్లుడున్నా ఆయనగారి తాలూకు యాకదాన్తీస్సి ఆయనభార్య కాకి యాకర్లీ అన్న పూర్వవ్యసు సామ్యకారుగా యేర్పరచి డస్తావేజు వ్రాశి యచ్చివున్నాడు ఆయన యావరి ఆవ్యయ్యగారికి మౌరము కొంటి యుక్తము వాకివున్నాడు. ఇతరులకు యెక్కరి మోలాటి వాకిలులేవు. ఆయన దుర్బుడతలో ప్రవేశించి దుష్టులసాంగత్యము చేసి చెడిపోవుచున్నాడు. ఈ అపకాశమును చూచుకొని కొందరు బ్రతుకుగా లాభమును పొందరనేను దురుద్దేశ్యముతో ఆయనపల్లె లోగడతేదీలు వేసి నోట్లు కగయాలలు వ్రాయించుచున్నట్లు వాడుక కలుగుచున్నది. అట్లు వ్రాసికొన్నందువలన వారు పొందరగిన లాభము లేదనిన్ని సదరు నోట్లకగయాలలు చెల్లదనిన్ని యందుమూలముగా ప్రకటింపబడుచున్నది.
ది 28-9-1923, అంతు బాపయ్య.

ప్రతికూలురసభ-మరికొన్ని వివరములు

(నిన్నటికినను బట్టి నుపక్షపు కలహములు అరు న్నీకను కవిడియను సంఘమువారి యాచార్యమున తిరుగలిక్కిడి అందు జరిగిన సభ నివేదికము ఆంధ్రపత్రిక 10, 11 వ పేజీలయందు ప్రకటింపబడినది. పారపాటున అరేంజిమెంటు కష్టము చేయబడినది. కావున పారథము ఈ క్రింది సరణును గమనింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాము. రెండవ కాలమునందు 21 వ లైనునందు “ద్రవిడిజును సంఘమువారి యాచార్యమున .....” అనుపదములతో సభ నివేదికము ప్రారంభమగును. అది మొదలు మూడవ కాలమునందలి 40వ లైనుతో అంతమొందువరకు మొదటి భాగము దాని నెను క మొదటి కాలము, రెండవ కాలమున దలి 20 లైనులు చేరవలెను. అటుపిమ్మట మూడవ కాలము 41వ లైను మొదలు 4వ కాలము కడపటివరకు చెందిన వ్యాసము సంతృప్తి మగును. (ఆం. ప. సం.)

మరికొన్ని వివరములు

రామలింగారెడ్డిగారు హస్తానీంచుచు ఇట్లు వ్రేసిరి:—మం
 త్రికర్తయినవయమై కొంతచెప్పెదవా. ఈ మంత్రులు సభ్యుల
 విశ్వాసమునకు పాత్రులగువారైనారందుకొనసభ్యుల నేను
 ర్కొననిరెక. అంతేగాని ఈ సభ్యులను వేసిపుచ్చుటకై ఆతు
 రుణునికెర్రావు. ఈ మంత్రులు కానసభ్యుల విశ్వాసము లేనివారై
 న గవర్నరుగారు క్రొత్తమంత్రులను నియమించెదరు. పాను
 గురురాజుగారే ప్రధానమంత్రుడైన “వారియొక మాకు విశ్వా
 సము లేద”ను తీర్మానమును నేను తక్షణమే ఉపపాది చెదను.
 పానుగలు రాజుగారు జమిందారులు. సామూర్థి నియోజక
 కర్తకువారిచే ఎన్నుకొనబడలేదు. ఇట్టివారు డిమ్యుకాటింగు
 పక్షపు వారునుటకొనండుటకు వీలులేదు.

6 త్యాగరాజు తెల్లీ, ను తను నాయకత్వము
కలుగొనినవారు కాననకర్తృత్వమునను రాజీనామ ఇవ్వవలెను.
పానులు రాజుగారును ఒక అభ్యర్థిని నిలుబెట్టెదలెను. ఈవర్
క్తియులలో నేను మద్రాసులో నాయకగారి అభ్యర్థిత్వమును
బలపఱచెను.

రాజకీయ విషయములందు నాకుగల అభిప్రాయమును
ఎల్ల రకు తెలియును. దక్షిణాంధ్రయొ లిగులు ఛదరేషనునా చా
మోదించునైన తీర్మానములతో నే కీర్తనయి చున్నాను.
నానుగలగ జువిధానము అంత మొందలెను. దాక్తు న కాయల
గారు ద్వేషించి విధమున నిజమగు ప్రవాహ క్షేత్ర విహానములను
లవై బ్రాహ్మణోపరకముభిర్భుద్ధి చెదలెను. ఈ ఎన్నిక ఫలి
తములను పరిశీలించిన తుర్తితిగ్గము చేసినవిభిన్న విషయ లు
జయము గాంచినట్లు వుచ్చుచును. ఇంటూ, బెల్గా, కడప
ఎన్నికల ఫలితములను జూడుక. కొటిగడ్డిగారు మృతుల
పక్షమునకు చేసినవాడు కాదు. వారు మ ప్రతిపక్షమునకు చే
సెట్లు ప్రకటించి కొనియొడివి తిప్పు అనవయును కాంచియు
దేవెవారు. ఈ మృతిగ్గము మహమ్మదీయులట్లు నానుభూతి
జూలెదనవిషయము మహమ్మదీ జనభర్తలు ను రైతులవలెను

కడలికాపిమ్మకు దాతరు నుచ్చగాయనగా రహస్యమి-
 ఁ. పోక పూనగము కలుగారెడియును మట్లాచేరి. కథలు
 తమ వేరిని జడగి. చు రోజుపేరివ పాగా. వారి కపనా
 పుగనములు ఈ దిశకు పకటించబడితి.

పాపములు రాజుగారి కార్యద్యుగ నేమి కొరతగాలము
 కనిపెనువాను. మీరు గా జరిం (తినైపు ణ్యము గల
 నాయకుని చెప్పుచు లెసచది. త్యాగరాయశా
 ట్టిగారు నాయకత్వముండి తొలగించుడిరిని చెప్పుట రహస్య
 నాగాయణవాను సహవేషమునకు వచ్చిచేరా త్యాగిని ఇట్టికి
 దోషములేక. ఇప్పుడు మాత్రం దానిగరాయ శాట్టి గార నాయకుడు

రామలింగా శిష్యుడు:—గవర్నరుగారు ముగ్ధిత్వము
నిజమియటను సరే త్యాగరాజు శిష్యుగారి పితృకంపిఁతో
త్యాగరాజు శిష్యుగారు వాడుకులని గుర్తించుటకును, అట్లు
కాక ముగ్ధిత్వమును తియ్యచేయకులనినని గవర్నరుగారు
పాఠశాలరాజుగారిని కోరిన త్యాగరాజు శిష్యుగారి వాడుకప్రకారము
అంత మొంది పుట్టినదని తిలకంపిఁ నియమిది.

[illegible]

నభయముగించుచు ఇది సంగీతమును జూచుచున్నది, ఈ సమయమున బ్రాహ్మణ్యమును కనుభవించుచు మరచిపోయినవారు తుండీ గొప్పను మేల్కొలుపును అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

సర్ త్యాగరాయశెట్టిగారి ప్రకటన

మనసు మెరుగుపరచి ప్రతినిధికోర్కా త్యాగరాయ
 తేజిగారు. ఇటు చివ్విక:-

నేను జన్మింపఁజేయుచు నాయకత్వమునకు రాజీనామ ఇచ్చి
లేకు న్విరు. కూడ నన్న నాయకత్వమును డి తొలగింపలేదు.
కావున నానగలు రాజుగాను నాయకత్వమును విహించినట్లవచ్చును.
ప్రస్తుతము జ్ఞానములను పెంచుట కెంతో ప్రాముఖ్యమును
పెట్టితిమి అసత్యపునాదర తెలిపిన నెవ్వరలసియున్నది. నేనిం
కను జన్మింపఁజేయుచు నాయకుడు నీ యున్నాను. నేను నాయకు
డుగ నందఱుడనని ఎవ్వరుగూట లేదని నేను తలచుచున్నాను.
నిన్నటిదియు అనేకులు ఇందలి నిజము తెలిసికొనుటకు నమ్మ
కచ్చిచూచిరి.

పరిస్థితులు విచక్షణపడి యున్నను సామర్థ్యవరిస్థితు లేనది
దాని సులభమని నేను అభిప్రాయపడుచున్నాను. అదను
దేశమునుబట్టి భౌగోళిక వివచనములేవు. అసంతృప్తి
చందినవారెవరో ఒకద్వంద్వ ఈజ్జలరీ చేయుచున్నారే. వారు
ది ములకా ఈజ్జలరీ అనునావును. లెక్కలేని లెక్కజాతుల
తో సంపదనము చేయుచు అన్యదేవులకు భేదము నుదయము
చేయు ఆత్మరక్షణకాదు. దుఃస్వప్నముతో అల్లరిని నృసిద్ధియొ
ను కందనము పూర్తిచేయు ముగించు విచ్ఛిన్నములకు
పాల అసంతృప్తి పిచ్చదెదరు.

మృత్యు విషయములు జరుగునను, వాటికి సంబంధించిన విషయములను తెలుపుటకు వీలులేవందున. ప్రభుక్తిరహి స్వములు కలుపుచు తప్పు నిజము ప్రకటించుచో మఱియు నాని నన్ను గాని ఎవరను తప్పులేదనవలయు.

నీ సుమత్య బలవంతముగా మూటాడుచు త్యాగ
రాసుకొట్టి గరిమ చిప్పి:—

దను నేల తలవను. ఈ భేదములన్ని జన్మింపవలయును భక్తి
 మొదలు కాలింపు తలవయినవారు. కాని ఈ భేదము లన్నియు
 భక్తిలో అంతిమముద గలవని నేను నమ్ముచున్నాను. (తాత్పర్యము
 నేరకమును అంతముంది) చతుర్ముఖుని విద్యావైభవము ఈ విన్ని
 కల గలదు విశ్వమున్నముల గావించిరి. జన్మింపవలయునను
 అంతిమమును జన్మింపవలయునని డాక్టరు విజయరావులు గారు
 తమ అభిప్రాయమును ప్రకటించుచు (కాని, కాని వారి ప్రకటన

త్వము లేనిదయిన అంత మొందినది ఇప్పుడు జెల్లరకు తెలియక
విద్యాధితుల సహాయమునలన కొంతమంది అభ్యర్థులు అధికము
వోట్లు సంపాదించి ప్రథమమున రాగలిగిరి. అయినను ఈ వి
షయము జన్మి సమక్షమున అంత మొందించుటకు సహకారి కాక
లదు. విద్యాధితుల సహాయము పొంది ఎన్నికలకా అందుకన్న
ఎక్కువవోట్లు పొంది, కుంఠిపడనిపొంద యత్నించుచుండుట
విచారకరము. ఇట్టి అభ్యర్థుల లోగిట్లు ప్రజలు చూడగ ను
భయపరచును. ఇట్టివారి నాయకత్వము ప్రజల కొంతమాత్రము దురిం
పదు. 7వర్ష మెంటువారి కేవలములన్నియు తెలియదనుట సిద్ధి
భ్రమ. సి. వి. డి. ఆఫీసులు అన్నివివరములు తెలుపుచునే
యవచ్చుదు.

దాడులకు కుంభముల నిమిమిదు వివరము తెల్పక
రాయశేఖర గొట్టు చెప్పి:—

ఈ విషయము నాకుగల అభిప్రాయములను తెలియజేయు
యందు జూగిన మహాసభాపతియి తెలిపియున్నాను. సుబ్బరా
య్యులరెడ్డిగారు రాజీనామా ఇచ్చినానే ద్రావిడులు ముగ్ధులవలన
కొరచున్నారను విషయమును గవర్నరుగారికి తెలిపితిని. ఈ
అంశమును గురితః తగువిధమున గవర్నరుగారు ప్రవర్తిం
చుదరని నమ్మియున్నాను. ఏదో ప్రత్యేకమును జరిగి పరిష్కారే
మంత్రులుగ నుండవలయునని నేనెప్పుడు నుద్దేశించెదల. ఉన్న
లకు వారెంతో వారు మంత్రులుగ నుండవలయునని నేను అభి
ప్రాయపడితిని. మంత్రులు నిజమింతులైన ఆ నెలలను బ్రావి
డుల అసత్వప్రిపరులై యున్నారని నేను గురితః గవర్నరు
గారి కీ విషయము తెలిపితిని. కాని వాకు ప్రాత్రోగారికి మంత్ర
పదవినిగిరి ఇచ్చుదు మంత్రులను నిజమింతువులు గవర్నరు
గారింజుకొనుట నన్నిటిని గమనించిన రని నమ్ముచున్నాను.
నూతనముగ ఎవరు మంత్రులుగ నియమింతులడెవరో వాకు తెలి
యదు. నన్నెవరు నలహా అదగులేదు. (యర్రాజు మొయిజు)

ಕೃಷಿ ಕಮಿಟಿ

రంగూణలొని క్లౌసుటను రి. టెంచుమెంట్ ఏమిటి వారు
విచారణను పూర్తి గావించిరి. సర్దుట సులికములు గావించిరి.
నివేదిక మీద గ్రీంమంగ నున్నది. చిల్లర కట్టిపూస వేయవలెనని
రంగూణ జేసుంటిను. నివేదికను ప్రభుత్వమువారికి సమర్పింప
బడినది.

అలహాబాదు బ్యాంక్ మోటారు బస్సులు కేసు
ముగియికి 7 ఏండ్లు కఠినశిక్ష విధించబడాలి

1922 నా॥ నే నెలవారీ అలవాదాదారు జరిగిన అల
వాదా ద్వారా కృష్ణానది కడప జిల్లాలోని కృష్ణానది
నీర్ల సాగున మారుమేరల సిద్దము 7 ఏకర : 0.0000 ఏకర
బడెను.

విమిశేడ్-కలకత్తా

ఇద్దఱు ఆరనైజులు ఇన్సెక్టులు కావలెను. ఒకరు దుండజిల్లాలను, మరొకరు అంధజిల్లాలను కావలెను.

మంచి అనుభవముగలవారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపు
కొనవలెను. బీకము నెల 1-5 రూ 50-5-100 ప్రయాణపుఖర్చులు
బతామాద యిచ్చబడును.

ఇతరవిషయాలను ఈదిగువ విలాసమానదు (వా. జీ. బి. లెను)

డాక్టరు వ. లక్ష్మీవతి

వి ౧. ఎమ్. వి. సి. ఎమ్. సేవేరింగురైక్కరు ముదాసులాలి
ఆశీసు: 19 హా: నెహ్రూ, మాంటురోడు కళానామ.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ముచ్చేరి వెంకటశెట్టి అను ఆ యువ, వయస్కు ముచ్చేరి
శెట్టి అనే నేను పేరు మొదలుగా భాగ్యముగా చేరి వయస్కు
ముచ్చేరి ముచ్చేరి వెంకటశెట్టి అను పేరుతో ముద్రాను, ద్రావా
బాదు రోడ్డులో, నెం 221 గుండుగురు సభాపతి వ్యాపారము
చేయుచుంటిమి. ఇతరు వ్యాపారమునుండి 9-1-1928 తేదీ నుండి
నేను జాలించుకొంటిని. కాని ఇతరు తేదీనుండి ముచ్చేరి వెంక
టశెట్టి గారితో చేయు వ్యాపారములుగాని, అలావేదిక గాని
నా చేలాటి బాధ్యత లేదని యుచున్నానుగా అందునెట్టి
తెలిపజేయుచున్నాను

నగురూరు సుబ్బయ్య శెట్టి, ప్రొద్దుటూరు

శాసనసభల యెన్నికలు

మదరాసు శాసనసభ

కృష్ణామండల యెన్నికలు

నిన్న 14 వ తేదీ సాయంత్రమునకు ఓట్లను లెక్కపెట్టటం పూర్తియైనది. మొత్తం 800 కాకాజుగారు మొదటి వాడైనా, మూడవ స్థానమునకు రెండవవాడైనా యికముందు గూడనం దవచ్చును. 4 స్థానములలో రెండుస్థానములకు వీరిద్దరును ఎన్నుకొనబడవచ్చును. తక్కిన రెండు స్థానములకును వెనుకవచ్చువెద్ద రాజు, కానుకలూ సర్వరాయుడు, కట్టనంబి కొల్లంపల్లె, బొల్లెనూరాజులూ స్వామిగార్లులో ఎవరోయిద్దరు ఎన్నుకొనబడవచ్చును. ఇటీవలను లెక్కపెట్టుచున్నార 15 వ తేదీయన యీ 8 గంటలకు ఇక్కడ ప్రభుల ఓట్లు లెక్కపెట్టుచును. ఉన్నతము చాల చురుకుగా లెక్కపెట్టిరి. 87000 మంది ఓటు రలోన 81000 మంది ఓట్లనిచ్చిరి. అని ఒక ప్రమాణము మదిలిపట్టబడునుండి తిరివార్త నంపెను.

ఆదిమాంధ్ర ప్రతినిధులు

ఈసారిగూడ ఆదిమాంధ్ర ప్రతినిధుల సెక్షన్లని గూడ దొరతనమువారు నియమించియుండలేదు. ప్రకటింపబడిన ప్రభుత్వనియమిత కర్మలకట్టికలో ఆదిమాంధ్ర నాయకుల శేర్లు కనబడలేదు. తమను మనకంకటరామయ్యగారిని ముఖ్యముగా నియమింపగోరెదము. ఆదిమాంధ్ర విద్యకుండులలో వీరు మొదటివాడు. ఉన్నత ప్రాథమిక పాఠశాలలో రివిండు ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా నుండెను. రాజమండ్రి తాలూకాలోనున్న చ్యూని నీకల కాన్సిలులోను వెనక కర్మముగా నుండెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆదిమాంధ్ర సంఘమున కర్మముడుగా నుండెను. ఆదిమాంధ్ర సంఘము నుద్ధరించుటకు తన జీవితమునంతను వినియోగించుచున్నాడు. ఎన్. దేవేంద్రుడు గాత్ర వర్తకుడు. ఏలూరు తాలూకాలోనున్న మునిసిపల్ సంఘమున కర్మము. కృష్ణాజిల్లా ఆదిమాంధ్ర గుర్రాభ్యుదయ అని దొరతనమువారికి తిరివార్తను వదిలిమి అని ఆంధ్రకాష్ట్ర ఆదిమాంధ్ర సంఘ కాన్సల్టర్ గుడివాడనుండి నేడు తిరివార్త నంపెను.

బొంబాయి శాసనసభ

బొంబాయిలో ఎన్నికలు

మితవాదికము వారిలో వాడుమంది ఓడిపోయిరి. స్వరాజ్యపక్షములో చాలమంది ఎన్నుకొనబడిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారిలో పూజాలో భోటుగర్ గారికి మిక్కిలి హెచ్చు ఓట్లు వచ్చినవి. మోలాపూరు నగరమున ఏ. జుల్పీంద్రగారు ఎన్నుకొనబడిరి. అనూయోద్యమము తీవ్రముగా ఉన్నపుడు రాజీనామా నిచ్చిన బి. సి. ఎస్. ఉద్యోగి హమ్మదానీగారు మూడుంటా స్వతంత్ర అభ్యర్థిగా నిలిచెను. అతనికి మిక్కిలి హెచ్చు ఓట్లు వచ్చినవి. అతని తరువాత హెచ్చు ఓట్లు స్వరాజ్య పక్షము అభ్యర్థియగు దీక్షితులుగారికి వచ్చినవి. వెనుకటి శాసనసభలో సభ్యుడుగా నుండిన జి. వి. త్రివేదిగారు ధానాలో ఓడిపోయిరి. వెనుకటి భారత కాసన సభలో సభ్యుడుగా నుండిన ఎ. బి. లభేగారు ఆచార్యుడు నగరము మండలమున బొంబాయి శాసనసభకు ప్రామాణికీకర స్థానమున నిలిచి ఓడిపోయిరి. సింధు హైదరాబాదులో మహమ్మదీయ స్థానమునకు వెనుక ముగ్రిగా నుండిన గులామ్ హుస్సేన్ హిదాయతుల్లాగారు నిలిచిరి. ఆయనకు మిక్కిలి హెచ్చు ఓట్లు వచ్చినవి. (ఆ. వె.)

కరాచీ ఫలితములు

వెనుక భారత శాసనసభలో సభ్యుడుగా నుండిన ప్రాధే గులీ హుసేన్, వాలీమహమ్మదు హుస్సేన్ ఆలిగార్లద్వయము యీ సారి ఓడిపోయిరి. సింధు, హైదరాబాదు మండలము వారు ఇదివరకు ముగ్రిగా నుండిన గులామ్ హుస్సేన్ హిదాయతుల్లాగారిని మరల యెన్నుకొనిరి. భారత శాసనసభ యెన్నికలు 14-వ తేదీ) ఆనగా నిన్న జరిగెను.

విశ్వవిద్యాలయమున పట్టములను గ్రహించిన శ్రీమతి వని శైక దొమియనకు బోయి ఇండ్లలో పనిచేయుటకు ఒక్క కొనుచున్నారని తెలియుచున్నది. కనడాకు పంపి కుటుంబము లోని శ్రీమతి విద్యార్థికు రాంధ్రు ఈవారములో బోవుచున్నా రట. ఏదనినైతే నేనెక మనుచున్నారట. (స్టేట్స్ మన్)

బెంగాలు శాసనసభ

కలకత్తా ఎన్నికలు

ప్రధానపక్షమున రెండు స్థానములకును మహమ్మదీయ పక్షము ఒక స్థానమునకును నిన్నటి రోజున కలకత్తాలో ఎన్నికలు జరిగినవి. స్వరాజ్యపక్షము అభ్యర్థి ఒక్కడు మాత్రమే నిలిచెను. 8 స్థానములకును పోటీ హెచ్చుగా నున్నది. కొంతకాలమునుండి ప్రచారము అధికముగా జరిగినది. కరపత్రికలను వేలకొలదిగా పంచిపెట్టిరి. నిన్న మోటారుబండ్లు హెచ్చుగా తిరిగినవి. 1920 లో కంపె యీ సంవత్సరము చాల హెచ్చుమంది ఓట్లను యిచ్చెదరు. తక్కిన స్థానములకు ఎన్నికలు నేడు (15 వ తేదీని కలకత్తాలో) జరుగును. మండలమున యీవెలఖనవరకును జరుగుచు నేయుండును 100 కి 80 మంది ఓట్ల నిచ్చిరి.

భారత శాసనసభ

గోవావరిమండల ఎన్నికలు

నిన్న (14-వ తేదీ) సాయంత్రమున కాకినాడలో ఓట్లను లెక్కపెట్టటం కారంభించిరి. నిన్న సాయంత్రమునకు దివాన్ బనాయర్ మోచర్ల రామచంద్రరావు కంటలుగారికి 1558 ఓట్లు వచ్చి. గోవిందరావుగారికి 224 ఓట్లును వచ్చినవి. నేడుగూడ లెక్కపెట్టుచున్నారు. (కాకినాడ కృత్తి. ఉద్యోగి తిరివార్త.)

బొంబాయి యెన్నికలు

నిన్న (14 వ తేదీ) బొంబాయిలో భారత శాసనసభ యెన్నికలు జరిగినవి. స్వరాజ్యపక్షము అభ్యర్థి విజయవంతులు గారికి అందరికంటెను హెచ్చు ఓట్లు వచ్చినవి. రెండుస్థానములలోను ఒక స్థానమునకు ఆయన నిర్ణయముగా ఎన్నుకొనబడవచ్చునని చెప్పవచ్చును. జమ్నాదాస్ ద్వారకదాస్ దుమాటియాగార్లు మునియిద్దరును రెండవస్థానమునకు పోటీచేసియున్నారు. జమ్నాదాస్ ద్వారకదాసుగారి విషయమున కనిపేయువారిసంఖ్య తక్కువగా లేకున్నను ఆయన కండ్లకంటె తక్కువ ఓట్లు వచ్చుచున్నవి. రెండవ స్థానమునకు దుమాటియాగారు ఎన్నుకొనబడవచ్చును.

కలకత్తా ఎన్నికలు

కలకత్తాలో గూడ ఎన్నికలు నిన్ననే ప్రారంభమైనవి. మహమ్మదీయ స్థానమునకు 11 వ తేదీవరకును ఎన్నికలు జరుగును. కలకత్తానగరమున సర్వజనపక్షమున ఎన్నికలు 15 వ తేదీతో ముగియును. బిస్ చంద్రపాణిగారిని నిర్మలచంద్ర గారిని పోటీ తీవ్రముగా నున్నది. నిర్మలచంద్రగారు స్వరాజ్యపక్ష ప్రతినిధి. బిస్ చంద్ర పాణిగారు స్వరాజ్యపక్షమువారి నియమముల కంగీకరించిరిని సంతకము చేయలేదు. కాని సాధారణముగా స్వరాజ్యము పక్షమువారి వాదమునే బలపరచెదనని దేశబంధుదాసుగారికి తెలియలేదు. నిర్మల చంద్రగారు కంగర ప్రభు కాసనసభకును భారత శాసనసభకునుగూడ అభ్యర్థిగా నిలిచెను. భారత శాసనసభ విషయమున తనకు వోట్లను న పొందించుటకు తా నెరిసి నియమించలేదనియు, పాణిగారుపక్షమువారి రాంకోకపడనక్కర లేదనియు, నిర్మలచంద్రగారు ప్రకటించిరి. భారత శాసనసభకు నిన్న నూటికి 18 మందికంటె హెచ్చుగా వోట్లు రాలేదు.

అమృతసరులో బహిరంగసభ

నాయకుల రాక

మాలావా అబ్దుల్ కలాముద్ డాక్టరు అస్సారీగార్లు 14 తేదీయనడుమునకు అమృతసర చేరిరి. 13 వ తేదీ సాయంత్రము జరియినమాలావాలో రెండు బహిరంగసభలు జరిగెను. మొదటిసభకు లాలా లజపతిరాయగారు రధ్యక్షత వహించిరి. శాసనసభల అభ్యర్థులగు స్వరాజ్య పక్షము వారికి ఓట్లెక్కువలే నని కొరయ లజపతిరాయగారును, మోతీలాలున ప్రవాచనము చేసెదననిచిరి. రెండవసభలో సిక్కుల ప్రధాన ప్రధాన త్యాగములను ప్రకటించుచు హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని ప్రోత్సహించుచు మాలావా మహమ్మదాలీ మాలావా నేకతాలీ, పండిత జనవారీలాలు నెహ్రూ, బాబ్జోనెఫ్, శ్యామ్ గార్లు మున్నగువారు ఉపన్యసించిరి. మేము అకాలీలను కట్టుబాటును శిరోక్రమమును వచ్చితిమేగాని నేర్పుటకు రాలేదని వారు చెప్పిరి. రాత్రి చాల ప్రార్థనాభక్తి వరకును సభ జరిగినది. (ఆ. వె.)

అకాలీల డిరేగింపు

5000 మంది డిరేగింపునం దుండిరి.

నిన్న (14-వ తేదీ) సాయంత్రమున అమృతసరులో 5000 మంది అకాలీలు డిరేగింపుజరిపిరి. వారిలో 500 మంది నలుపురమును విద్యుదుద్ధులను, కనుపు వచ్చురంగు ననుమానములను ధర్మిని. నాలుగు జెండాలు ఎగురుచుండెను. ముందు బ్యాండు మేళము ప్రారంభమయెను. “అకాలీ నం ఘము అగ్ర మ మ ని ప్రకటింపబడెను.” అని ప్రాయ బడిన రెండు వేదీపకములను ముందు గొనిపోవుచుండిరి.

14 వ తేదీ డిరేగింపు

13 వ తేదీని జరిగెనులే 14 వ తేదీ ఉదయమున గూడ వేలకొలది అకాలీలు డిరేగింపుజరిపిరి. ఇతర క్షేత్ర కేంద్రములకు, క్రియంత ప్రకాశంగార్లు మున్నగు నాయకులుగూడ డిరేగింపులో నుండిరి. (ఆ. వె.)

అకాలీ శిరోమణి గురుద్వారా

సంఘము

సర్దార్ భగతుసింగుగారి సరెస్తు చేసిరి

నిన్న (14 వ తేదీ) నాయకులకేను విచారణనిమిత్తము సర్దార్ భగత్ సింగుగారు సెయిల్ మాజిస్ట్రేటుకోర్టుకు కల్గి మధ్యాహ్నము 1 గంటకు అటచండి వచ్చుచుండగా పోలీసువారిని సరెస్తుచేసిరి. అతడు యూంక వాస్తవ్యుడు. ప్రభుభక సంఘ ప్రచారకుడుగా నుండెను. (ఆ. వె.)

అకాలీ నాయకుల కేసు

14 వ తేదీ విచారణ

నిన్న సాయంత్రము 10¹/₂ గంటలకు మరల విచారణ ప్రారంభమయెను. 8 వ సాక్షి యిస్మైల్ కుర్ సోయాసింగుగారు పరాకర్షించుచు వారిని కేసుకు ను గూర్చి సాక్ష్య మిచ్చెను. ముద్దాయి థి కమిసింగ్ దొరకుట కన్యము. అతడెవలనో దానియున్నాడు. నేనెనిగిగామున కేసి విచారణచేసి వారు చెప్పిన సంగతులను వారంటు వెనుక వీరిని ప్రాసితిని ముద్దాయి జమీందారుడు. అతడెప్పుడెప్పుడో నున్నాడని తెలియుటలే నే నతిభూమిలోకి వెళ్లేతను. అని యీసాక్షి చెప్పెను.

4 వ సాక్షి హెడ్ కన్స్టేబుల్ కపూర్ సింగ్ ముద్దాయి నారాయణజాన్ సింగుగారికి అమృతసరులో కడకెట్టు చేప్పెను. అతనియల్లెడనున్నదో తెలియదనిచెప్పెను. తెల్లమునగారి కోరికచేసి మేజిస్ట్రేటు మంగళసింగు వారంటును రద్దుకరచెను. థిరమిసింగు, సరన్ సింగుగార్లు విషయమై ఉత్తరవులు చేసెను. ఫిర్యాది ఓటినులో కొన్నిసవరణలు జరుగనల్లెనని ఫిర్యాది సి. వి. డి. నూపరింటెండెంటు వి. ఇ. సిక్రెటరీగారు చెప్పిరి. ఫిర్యాది ప్రమాణము చేసిన గాని ఆమాయును చేయగూడదని ముద్దాయి సర్దార్ మెహబూబసింగు గారాడేపించిరి. అందులకు మేజిస్ట్రేటుంగీరించెను ఫిర్యాదిచేత ప్రమాణము చేయించెను. ఏమట్లఫిర్యాదిసాక్ష్యము జరిగెన! దొరతనమువారి ఉత్తరవులకారము నేనీకేసు దాఖలుచేసితిని ఆయాభూత్రము నిజము దాఖలుచేయుచున్నాను అని ఫిర్యాది చెప్పగాఇచ్చడాద్రమును దాఖలు చేయగూడదు. అది అక్రమము. ఈకాంక్షన్ ప్రకారము 121 ఏ. 12¹/₂ ఏ కేక్కులకంటె యీకేసును విచారణచేయుటకు మిశ్రకారము లేదు. సమనులను పంపుటకు డెన్నెటు గారి కధికారము లేదు అని రాయబాదాభక్తామ్ గారు చెప్పిరి. లాలాఘుకాధ సాహిగారు 196 ఏ కేక్కులను చదివి వినిపించిరి. గవర్నరు జెనరలు సంఘమువారు లాక్ష్మీ యా ప్రభుత్వము వారును గవర్నరు జెనరలు సంఘముచే అనమతింపబడిన మరెవరైనను అనుమతించి నీయక వచ్చును. అట్టియనుమతి యీయబడలేదని సందున ఈ కేసులో మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణజరుపగూడదు. ఈకేసులో గవర్నరు రనుమతించెను. 1919 ఇండియా దొరతనమువారి చట్టము ప్రకారము గవర్నరును కార్యసంఘ సభ్యులును, మంత్రులును కలసి ప్రభుత్వము బడునుగాని గవర్నరుకొక్కఁడును ప్రభుత్వ మని పించుకొనదు అనిఅచట్టము 184 సెక్షనులో నున్నది. ఆందులను యీకేసులో ముద్దాయిలను ఒక్కక్షణమైన రిమాండులో నుంచుటకు కధికారములేదు. అని ముద్దాయిసలీలు సంభవాధ సాహిగార్లు చెప్పిరి. గవర్నరు కార్యసంఘ సభ్యులను లెక్క చేయనే లేదు. 196 ఏ కేక్కులకంటె అనుమతి యిచ్చబడినది యిప్పు డియేగాని లాక్ష్మీ యా దొరతనమువారి యనుమతిని బడయలేదు. ఒక్కవ్యక్తి మాత్రమే ఫిర్యాదికి ఉత్తరవిచ్చెను. గాన ముద్దాయిలను ఒక్కక్షణమైన రిమాండులో నుంచగూడదు. అట్లుం చినచో అది అక్రమనిర్బంధ మగును అని రాయబాదాభక్తామ్ గారుచెప్పిరి. (స. వె.)

భోర్ల సెంటు జార్జిగజెటు

(నవంబరు 13, 1923)

పత్రికాభి

జె. జె. కాటన్ ఐ. సి. ఎస్. గారు గంటాముజిల్లా, స్టేషన్ జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

ఎం. మాబుద్దీను, ఐ. సి. ఎస్. గారు చంద్రగిరినుండి, శ్రీకాకుళం డివిజను, గంటాముజిల్లాకు మార్చబడిరి.

మరణము

రెవ. జానుయూర్రు పిల్లలుగారికి రామచంద్రపురం తాలూకాలో (గోదావరిజిల్లా) క్రైస్తవ పెండ్లిండ్లు జేయించుటకు అనుజ్ఞ నిచ్చిరి.

జాను జీవరత్నంగారి సోరిగారికి అనంతపురం తాలూకాలో పెండ్లిండ్లు జేయించుటకు అనుజ్ఞ నిచ్చిరి. వీరి రిజిస్ట్రేషన్ సర్టిఫికేటు లిచ్చు అధికారముగూడ యిచ్చిరి.

లా కౌ ఖ

బెంచిమేజిస్ట్రేటుల అధికారావరణమును స్పష్టముజేసే ప్రోటోలుగా సీనియరువారిని నియమించిరి:—

గో.కా. తమ్మయ్యగారు - విజయనగరం, భానుబాద్గారు హక్కు సర్దుక అట్టులుమాజీలు లేక, మంజూరుచేయసాగేవారు—కడప.

బిక్కవోలు పెద్దస్వామిగారు, బొడ్డు శివారామస్వామి చెట్టిగారు - విజయనగరం.

పురుషాకము రత్న వేలుమొదల్యారు - తిరుపతి.

ఆర్. కోటిశ్వరరావునాయుడు నెల్లూరుజిల్లాలోని డిప్టీ తాసిల్దారుగారిని రి. ప. తరగతి మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

రెవిన్యూ కౌ. ఖ.

నవంబరు 13 న తేదీన గజెటులో రా. సా. వేదాంతం రామనాథంపంతులుగారిని విశాఖపట్టణం జనరలు డ్యూటీకిని, అవసరాల జగన్నాథంపంతులుగారినిగుంటూరు జనరలు డ్యూటీకిని నియమించినట్లు గల ప్రకటనలు రద్దు చేయబడినవి.

ఈదిగువ డిప్టీ కలెక్టరలను నియమించిరి.

కిర్లొడి శేషారెడ్డి శ్రీనివాసఅచారిఅవర్ గో. - తంజావూర్. జనరలు డ్యూటీ.

పి. వి. సి. పాండియను అవర్ గో. - తంజావూర్ జనరలు డ్యూటీనుండి, మదరాసు స్పెషలు డ్యూటీకి (రైల్వేలాండు అక్విజిషన్) మార్చిరి.

అభివృద్ధి కౌ. ఖ.

ఎన్. రంగనాథాచార్య అవర్ గో. అసిస్టెంటు కోఆపరేటివ్ రిజిస్ట్రారుగారిని నెల్లూరునకు నియమించిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనకౌ. ఖ.

నెల్లూరు, జిల్లాలోని కందుకూరు తాలూకా భోర్ల ఉపాధ్యక్షులుగా శ్రీ. మదనపల్లి హనుమంతరావుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

నాగూరు నారాయణరావుగారు తెల్లారి పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

రా. బి. టి. వి. రంగారావుగారు చిత్తూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

కాకినాడ పురపాలక సంఘమునకు, డి. బి., కె. సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు అధ్యక్షులుగను, ఎ. రంగారావు నాయుడుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి.

పాలెం ముద్దుకృష్ణయ్యనాయుడుగారు, బొర్రపర్తి, కడప పురపాలకసంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

నెల్లూరు పురపాలక సంఘమునందు జనాబు మహమ్మదు యాహ్యూలీ సాహేబుగారు మరల అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

పల్నాటిమిడి పురపాలక సంఘమునకు రా. సా., వైడి కంఠం సీతారామస్వామి పంతులుగారు అధ్యక్షులుగను, శ్రీ మాను దామోదర పాథి మహాశయో ఉపాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి.

రాజమహేంద్రవరం పురపాలకసంఘ ఉపాధ్యక్షులుగా రెండు అప్పలస్వామిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకౌ. ఖ.

తెల్లారి జిల్లా విద్యాసంఘ సభ్యులుగా మిను. ఎం. ఎఫ్. శ్రీజయగారు ఇన్స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూలు, నియమింపబడిరి.

కె. రుక్మిణమ్మగారు, సబ్. అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు, కర్నూలు జిల్లా విద్యా సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

సి. హెచ్. సుబ్బారావుగారు, బాలికా పాఠశాలల డిప్టీ ఇన్స్పెక్టరు, గంటాముజిల్లా విద్యాసంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

రాజగోపాల తత్వాచార్య అవర్ గో. కడపజిల్లా విద్యాకౌ. ఖ. అధికారిగా నియమింపబడిరి.

రివెన్యూకౌ. ఖ.

సాబులక్కా:— ఆర్. రామచంద్ర అయ్యంగారు, ఆక్టింగు ఇన్స్పెక్టరు, అనంతపురంనుండి చెంగల్పల్లి సర్కిలు నకు మార్చబడిరి.

రెవ. హోర్స్టేజ్ మెంటు లాస్టీ మదరాసు ఎక్స్ సెయిన్స్ కల కాఖలో సీనియరు చాప్లెనువదలినుండి ఆర్కిడికనువదలికి మార్చబడిరి.

ఇకో కమిటీ

ఈదిగువ హోర్స్టేజ్ మెంటు లాస్టీ మదరాసు ఎక్స్ సెయిన్స్ కల సంవత్సరమునకు సర్టిఫైడు అడిటరులుగా నాంకిరింపబడిరి.

1. జి. నరసింహం 2. ఎన్. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యరు 3. టి. ఎం. శంకరనారాయణశెట్టి 4. పి. వెంకటాద్రిఅయ్యర్ 5. జి. బి. ఎస్. బంబి 6. కె. ఎ. శంకరఅయ్యర్ 7. ఎల్. ఎస్. మధురముత్తము 8. ఎం. కందస్వామిమొదల్యార్ 9. కె. ఆర్. ముబ్బమ్మయ్యపిల్ల 10. టి. సి. రంగనాథరావు. 11. విద్యా సాగరపాండా 12. పి. ఎస్. ఎస్. అయ్యర్ 13. టి. కృష్ణాచారియర్ 14. ఎం. ఎస్. కృష్ణరావు 15. సి. ఎం. ఎస్. పృథ్వీకాళం 16. ఎ. వి. సుబ్బాస్వామయ్య 17. ఎం. ఆర్. బాలసుబ్రహ్మణ్యఅయ్యర్ 18. కె. వెంకటసుబ్బయ్యనాయుడు.

ఈదిగువవారుగూడ రాబడి పన్ను విషయములలో ఆడిటరులుగా నాంకిరింపబడిరి.

1. శేషమ్మ వోసుపేరి 2. వియానుశేఖర్ 3. గ్రహము ఎఫ్. రాసు 4. ఎం. కె. దండేకరు 5. ఆర్పాట్ల లూయిసా గను 6. సి. ఎఫ్. ట్రేసీ.

జుడిషియల్ కౌ. ఖ.

రాజా మానూతు వెంకట శేషచలపతిరావు పంతులు గారు, జిల్లామునసలు కావలినుండి బెంగళు అడిమనలకోర్టునకు మార్చబడిరి.

మాస్టరు శిక్షింపబడుట

మా.కా.కో. డి.మనీయల్స్ జిరబడి ధనమును దోచు కొన్నందుకు పాలిక్కాల్ వాసు లకు నిరపురు మాస్టరు 6 నెలల కేసు వైదు. 25 రూపల జరిమానాయను విధింపబడిరి.

శిక్షింపబడుట

కె.వి.దాసాద్ కలెక్టర్ మెంటులోని నవాబ్ భారా ముద్దాలగారి యంటిలో దొంగలు చొరబడి 2 క్వింటల్ల వెల సేయునట్లు దొంగిలించుకొని పోయిరి. పోలీసువారు విచారించుచున్నార.

ఇండియన్ హెయిల్ బిస్ అని ప్రసిద్ధి పడ సిన ప్రాఫెసర్ కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారి “అఖిలభారత డిక్షనరీ” కు ప్రీతుడైన శ్రీ నెలూరున జరుగును.

రెసిడెంటు గౌ. యల్. రన్నెర్. వి. సి. యస్. గారు బాలారం ఉస్మానియా స్కూల్, పునాది స్థాపనము చేయుచు మరలవిద్యకు సాధారణవిద్యతో కలుపుట శ్రేయోదాయక మని యు, శ్రీ నెలూరుగా రిద్దిన గ్రాంటును, సర్ ఫజల్ ఖాయ్ కిరీఖాయ్ గారినిగ 500 రూపల విరాళమును సంతోష పూర్వముగ గ్రహింపదగినదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విరాళమును స్వీకరించుచే ఇతరవిధముల సాయ ముపేక్షింప దగినదనియు పలికిరి.

అగ్నిప్రమాదము

కరాచీలో 14 న తేదీ లెల్లవారుబాతున వాచ్ మేజర్ దీప చంద్ గారి మఠము అగ్నిప్రారంభమై ప్రకృతున్న ఇరానీ కంపెనీని డీకామ్ గారి మఠమునకు ప్రాకెను 9 గంటలకు వైద బ్రేడువారు నివృత్తపాపివేరి. 1 లక్ష రూపాయలకు వైగా నష్టము గలిగెను. అగ్ని కారణము తెలియదు.

తాతా వనర్ కంపెనీవై కేసు కొట్టివేయుట

కలకత్తావాసు గు నంకిభర దుర్గాదత్తగారివై తాతా వనర్ కంపెనీవారు దత్తుగారి పేర్ తాలూకు కాలిమోత్తమునకై తెచ్చిన వ్యాజ్యము డిక్రీ చేయబడెను. అసత్య ప్రకటనమున్నను (కలివాది ప్రకటనమునకు పూర్వమే పేర్లుకొనెను కావున మోసపోతదని బొంబయి హైకోర్టుజడ్జి తీర్పులో నిశ్చయించెను.

తిరునల్వేలి మ్యునిసిపల్ ఛేర్మన్ పదవి.

పూర్వపు ఛేర్మను గావు బహదూర్ పి. నెల్లయప్ప పిల్ల గారు రాజీనామా నిచ్చుటచే, పి. అలగిరిస్వామి నాయుడు గారు తిరునల్వేలి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిల్ ఛేర్మనుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

[2 వ పేజి అనుబంధములరువాయి]

గో. రె:— ఇట్లుకోరునది నిర్వాహకులే గాని, ప్రజలు కారు గదా!

రా:— గాంధీయజ్ఞమును సాచేర గాని, సమర్థుగాని చేర గాని కానుగారిచేర గాని ప్రారంభింపబడ లేదు. (కా సామాన్యముచేరనే అది ప్రారంభింపబడును.

గో. రె:— 15 సం॥ ములలో, ఉద్యోగకాఖలలో అధ మము సగము వరకైన భారతీయులవర మొందవలెనని నుడిచి ఉత్తరు, మీరు, నైతికకాఖల గనునింపితిరా?

రా:— నైతికకాఖ విషయమున, నీతిమీమనువారికి సం బంధము లేకపోవుట చాలనిచారకరము ఈవిషయమున భాగ్యుల వారి విధానమును భారతీకార్యక్మ (ప్రొసీడేయటు కోచనీ యము. నానూచనల ప్రకారముగూడ, 20 వత్సరముల తరువాత ఇంకా బ్రిటిష్ యుద్వోగులసంఖ్య చాల అధికముగ నుండును.

గో. రె:— (లిటునందు విటాటు శేయుటను వెంట నే అపివేయవలెనని గోతును కానననభవారు గావించిన తీర్మా నము నొసర్చుచుండగా వారినుండు బ్రిటిష్ యువకులకు విశ్వా సము కుదురునా?

రా:— కానననభవ భాగ్యుల యొసగడలేదు గాన వారు భాగ్యుల లేకుండ వర్తిచిరి. వారికి భాగ్యుల నొసగిన వెంటనేవారి దృష్టిపధమును చూడును.

గో. రె: పాలీటెలుగారికి ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, కార్య నిర్వాహకనభవారికిఉద్యోగకాఖలనుండి నియమింపబడునభ్యులు యూరపియనులుగమూత్రమే యుండవలెనని నాయంటు పార్ల మెంటుకిమిటివారు నిర్ణయించిరినీ నేను నాజూలమున తెలిపిన విషయము పొరబాటు. ఆచరణయందల్లున్నదని వెలుపుటయే నాయుడేకర్తము. కేంద్రప్రభుత్వమునగూడ నట్లేయున్నది. చతుర్థి గారిని కార్యనిర్వాహకసభ్యునిగ నియమించినపుడు, అధికారేతర సభ్యునిగ పంపించిరి

శ్రీప్రభునకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు గొప్ప వేరనములుగల యుద్వోగములకు వేరనముల నింకను హెచ్చింపరాదని నాయ గారిని.

శ్రీప్రభు:— వేరనముల నెత్తుర శేయవలెనని నాకు గోరలేదు. మధ్యమనీతియందన్న నాకు మూతమే ఇట్లుకోరి.

శ్రీ ప్రభు:— చాలమంది భారతీయులను విటాటు శేయుచుఉటవలన కొంతకాలమునకు పెద్ద యుద్వోగములం దధికభాగము భారతీయులచేతులలో నుండుట సంభవించును యూరపియనుల సంఖ్యకును, భారతీయులసంఖ్యకును గల సమా నత్వముపోయి ఒకతైపున కెత్తురవలయు గలగదా?

నాయగారు:— అట్టిసిద్ధిని నే నతిసంతోషముతో నాహ్వానించును. భారతీయుల పరిపాలనాశక్తిని పరీక్షించుట కదియే నిజమును పరీక్ష.

అఖిలభారత సాంఘిక మహాసభ

సన్మానసంఘము నేర్పరచిరి

ఈనెల 13 న తేదీన కాకినాడలోనిగిన బహిరంగసభలో ఈసంవత్సరం డిసెంబరునెలలో కాకినాడలో కార్యముతో పాటు సాంఘిక మహాసభనుగూడ జరుపవలె నను తీర్మాన ముమోదించబడెను. అందులకు 2 కార్యదర్శులను కార్యనిర్వా హక స. ఘ సభ్యులను ఎన్నుకొనిరి. అధ్యక్షునిగూడ క్వరలోనే ఎన్నుకొందురు. నూచనలను పంపవలెనని కార్యనిర్వాహకసంఘ మువారు కోరుచున్నారు. అని దాక్టరు పట్టాభిసీతారాయయ్య గారు తంతివార్తను పంపిరి. (అ. వె)

పాట్నా తరుణభారతపత్రిక

ముద్దాయిలు తుమాపణ చెప్పిరి

“నెనెటలపాటు” అను రాజ్యహోదాకరవిషయమున ప్రక టించినందులకు ఈ వారపత్రిక వైన తేదీనకేసులో తాము చేసిన అకరాధమే అని ముద్దాయిలు సంతృప్తముపణను కోరిరి. దొంగిలించి వారు అన్యగ్రహింపవలె నని డిమాండుగా చేసిరి. ఈపత్రిక హిందీభాషలో వారమున కొకసారి వెలువడును. ఈ తుమాపణను వరుసగా రి వారములు ప్రకటించుటకును వరదల సమయ నిధికి వెయ్యిరూపాయలు విరాళము నిర్దుటమును ఇట్లువైని తమపత్రికలోగాని యితరపత్రికలోగాని రాజ్యహోదా మును ప్రకటించుటకును వారు పూచినదనియు దొరతన మువారు నేనును రద్దుచేసికొనిరి. (అ. వె)

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 వ సం॥ నవంబరునెల 15 వ తేది

గురువారము

అరబ్బుల సహాయనిరాకరణము

పాలెసీను మాండేలు చారిత్రము గాంచిన, ప్రజేచ్ఛ ఎటుల నిరాకరణముచేయునో గ్రహింప వచ్చును. పాలెసీను, మొదట పాలెసీను తుర్కీ పరిపాలనమునుండి తొలగించినంతలకు, అరబ్బులకు స్వాతంత్ర్య విచ్చుటకు మారుగ, మాండేలు లని పేరుపెట్టి ఆంగ్ల పరిపాలనము ప్రవేశపెట్టబడెను. అక్కడి ప్రజలకు బతి విదేశీ పరిపాలనమునకు బదులుగా వేరొక పరిపాలనము దాడించుటచే, సంతృప్తి గలుగ లేదని వెల్లడి యగుచున్నది. బాల్బరుగారి సహాయములను, పాలెసీను భూమిని యాధుల నివాసస్థానముగ జేయుట కుద్ద్యులపబడెను. ప్రపంచమునందలి యాధులందఱును అక్కడ బ్రవేశించి నివసించుట కివకాశ మొసగబడెను. అక్కడి కాపురస్తులు విశేషముగ నరబ్బులై యుండగ, వారి యభిమతిమునకు విరుద్ధముగ యాధులతో పాలెసీను భూమిని సంపదించుట ఏటిన్యాయమో, బాల్బరుగారికే తెలియవలెను. బాల్బరుగారి విభాన మవలంబింపబడెను. దీని ననుసరించి పాలెసీను ప్రజలకు కొన్ని సంస్కరణములు ప్రసాదించబడెను. ఇట్టి నిర్ణయకరణములను తాముగ్గీ కరింప మని ప్రజలు స్పష్టముగ దెలిపిరి. తమకు పూర్వ స్వాతంత్ర్యము నొసగవలయు ననియు, మాండేలును తాముగ్గీకరింప మనియు, పాలెసీనును యాధుల భూమిగ జేయువలయునను లా మొంత మాత్ర మామోదింప మనయు, అరబ్బులు ఖండితముగ దెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారు ప్రజల యభిప్రాయమును లక్ష్యపెట్టక, నూతనసంస్కరణవిధానము ననుసరించి ఎన్నికల జరిపిరి. కాని వానిని ప్రజలు బహిష్కరించుటచే, అవి రద్దుజేయబడెను.

అప్పటినుండియు పాలెసీనులో సంక్షోభస్థితి ఏర్పడియున్నది. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును నెఱవేర్చుటకు మారుగ, తమ పంతమును కల్పించి కొన దలపెట్టిరి. నూతన జాతీయ శక్తిము, బాల్బరు ప్రతిఘటనమును తీరస్కరించుచు, అరబ్బులకు స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము గోరుచు, కాంగ్రెసుపక్షలో తీర్మానించిరి. అరబ్బుల ఏజెన్సీని స్థాపించుటకు వారంగీకరింపరయిరి. అరబ్బుల సత్త్వమును పురస్కరించుకొని, డ్యూక్ ఆఫ్ డెవన్ షిర్ పైదుగారు తమ కడతులను విడనాడుటకు నిలులేదనియు అరబ్బుల సహాయమును కోల్పోవలసి వచ్చినను తాము పరిపాలించుచుండుమనియు, పకటించిరి. అరబ్బులు స్వతంత్ర్యములై యున్నాని గ్రహింపవచ్చును. తమ సత్త్వమును సఫలమగుటకు, వారు సహాయ నిరాకరణమార్గమును విడువని తెలంపబడ్డెను. అరబ్బుల సహాయ నిరాకరణమును లక్ష్యపెట్టక తాము పరిపాలించెదమని బ్రిటీషు గారు బలకుచున్నారు. కాని అరబ్బులు తమ స్వయమును విడువకుండుచో, వారి సహాయ నిరాకరణము సఫలమగుననుటకు సందియములేదు. వివాదము మేలు లుండునో చూడవలయును. మాండేలులు పరాధీనతను వెంపొందించుచున్నవి. జేచ్చును తీగీకరించుచున్నవి. స్వయంనిర్ణయ

ధర్మమున వి వేరువురుగు లగుచున్నవి. మాండేలులు క్రొత్తగ నిరూపింపబడినపుడు, తేని పోని యాశల గలుగజేసిరి. కాని నిజపరిస్థితులను గుర్తించిన వారందఱును, మాండేలులు సయితము ప్రాచ్య క్షురేటుల కిందకు దిగునుగాని, వీనియందు స్వపరిపాలనపు చిహ్నములులేవని గ్రహించగలిగిరి. విల్సను గారు దూర మాలోచింపక, యావధతి నామోదించిరి. మాండేలులవలన బ్రిటీషు బాధ్యతలు హెచ్చగుచున్నవి. ప్రాచ్యఖండ ప్రజలను పరిపాలించుటకు, వీ రొక్కమార్గమునే అవలంబించుచున్నారు. ప్రాచ్య ప్రజలు స్వపరిపాలనమున కర్హులు గారనియు, వారికి క్రమశిక్షణ గావలయు ననియు దెలిపి, తమ పరిపాలనమును కొనసాగించుచున్నారు. కాని ప్రజాభిప్రాయమును తీగీకరించి చాల కాలము నిరంకుశముగ పరిపాలించుటకు వీలుపడదు. ప్రాచ్యఖండప్రజల లయినను తమ హక్కుల విషయమై లగినకట్టుదలజూపుచున్నారు. శుష్కవాగ్దానములతోను సానుభూతితోను వారు సంతృప్తి జెందుటలేదు. అందుచే స్వాతంత్ర్యము లభింపకున్న వారూరొకజాలరు. తమ మనోంధ మిడేరువరకు తాము చేయు ప్రయత్నములను విడనాడరు. క్రస్తుతి సమయమున, పరాధీన ప్రజలకు సహాయ నిరాకరణముకన్న అమూల్య సాధన మింకొకటుండబోదు. సంస్కరణ విభానమును కొనసాగింపు జరిగిన ఎన్నికలను నిరాకరించి, అరబ్బులు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనిరి. స్వపరిపాలనము దప్ప మరేయొక ఏర్పాటు తమ కక్కిరలేదని తెలిపిరి. వీరి పంత మిదివరకు నెఱవేరెను. ఇకముందును వారు క్రస్తుతిపు ఏర్పాటుల నంగీకరింపమని దెలిపిరి. అరబ్బుల సహాయముతో బనిలేకుండ వ్యవహారమును జరుపుకొందుమని బ్రిటీషుమంత్రి సూచించినను, వీరి యుద్దేశము సఫలముగాజాలక, హిందూదేశమున రీడింగు ప్రభువుగారును ప్రజల నెటులనే భయపెట్టి యుండిరి. అరబ్బులకట్ల ఇతర మహమ్మదీయులకు సానభూతి గలక. అరేబియా యందలి కవిత్వస్థలములు మహమ్మదీయపరిపాలనము క్రింద నుండవలెనని హైందవమహమ్మదీయులు గోరుచున్నారు. కలాఫాత్ సమస్యయొక్క మఖ్యాతయ మిదియే. ఇది సఫలమగుటకు వారు తమ శక్తినంతను వినియోగింప నిశ్చయించిరి. అరబ్బుల దృఢనిశ్చయము, మహమ్మదీయ ప్రపంచ సానభూతిని బడయుననుటకు సందియము లేదు. లోపలను కలువలనుగూడ యారీతిని ప్రోద్బలము గలుగుచుండ, అరబ్బుల యచ్చు నెఱవేఱక మానదు. సహాయ నిరాకరణమే తమ మఖ్యసాధనమని పెక్కుజాతులు గ్రహించుచున్నవి. సహాయ నిరాకరణమునకు ఆత్మశక్తియు ఆత్మవిశ్వాసమును మూలాధారము లగుటచే, అవి నిలిచి యుండునకు విజయముగూర్చి సందేహముండజాలదు.

బల్లారి రీ నెటిల్ మెంటు

బల్లారి జిల్లాలోని హాన్స్ పేట, హడగల్లి, హర్షనపాల్లి, రాయదర్గం, కుడ్డిగియను అయిదు తాలూకాల రీ నెటిల్ మెంటు సూచనలు ప్రకటించబడినవి. ఈతాలూకాల భూములు ఎర్రరేగడ భూములు, సెటిల్ మెంటు రేట్లను హెచ్చుజేయుటకు, కమిషనరుగారు మామూలు కారణముల జూపిరి. కాని, వీరి రిపోర్టునందే నిరుత్సాహకరమగు పరిస్థితులు గప్పట్టక మానవు. బల్లారిమండలము సామాన్యముగ వర్షపులేమిచే బాధపడుచు, కాటకముచే పీడింపబడుచుండును. ఇట్టి ప్రదేశములలో

ప్రజలెక్కుడు సంకడతో దలదూగుచున్నారని అధికారులెటుల విశ్వసించినను, ఆయాప్రదేశముల నెఱిగిన ప్రజలు నమ్మజాలరు. ఈ భాగములలో 1917 సంవత్సరమునందు విశేషముగ వర్షములు కురిసినట. అప్పుడు 34 అంగుళముల వర్షము పడెను. 1891 సంవత్సరమున కనీసపు వర్షము 3 అంగుళములు గురిపెను. ఇట్టి ప్రదేశములందు కాటకములు చెలరేగుట వింతగాదు. ఏసంవత్సరము వర్షము లోపించినను, కఱపు సిద్ధముగనుండును. 1891 సంవత్సరమునందు కాటకము సంభవించెను. మరల 1896-97 సంవత్సరమున కఱపు లేటస్థించెను. 1900 సంవత్సరమునందు దింకొక కఱపు ఏర్పడెను. 1907, 1908, 1911, 1918 సంవత్సరములలో వర్షము చాల తక్కువగ నుండెను. ఇట్టిస్థితిలో ప్రజలెటులకోల్పోవగలుగుదురు? 1921 సంవత్సరమునకు పూర్వము ముప్పది సంవత్సరములలో పలకన సంఖ్యలో 100 కి 6 వంతున తగ్గుదల గనుపించెను. పేగు, కలరా మొదలగు సంటు వ్యాధులీ మండలమును తరుచుగ దర్శించునని ఎల్లరకు దెలిసిన సంగతియే. పేగువ్యాధి అన్ని తాలూకాలను ముట్టడించెను. కమిషనరుగారి రిపోర్టు ప్రకారము 1903, 1904, 1911, 1917 సంవత్సరములందు మరణముల సంఖ్య అత్యధికముగ నుండెను. 1918 సంవత్సరమున విషవ్యవస్థమువలన 29000 మంది చనిపోయిరట. 1919 సంవత్సరమున జననముల సంఖ్య మిగుల హీనముగ నుండెను. క్రస్తుతము సేద్యమగుచున్న భూములు ప్రజల జీవనమునకు పరిపోవనియు, వ్యవసాయమునకు తగినంతమంది పనివారలు దొరకుట లేదనియు, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఇంతియగాక, సిస్తు వసూలుజేయుటకు 1314, 1329 ఫఫలీల మధ్య నిర్బంధమార్గములను వివిగ నుపయోగింపవలసి వచ్చెను. ఇట్టి దుస్థితి ప్రజల సంపదకు నిదర్శనము గాజాలదు. భూములను విక్రయించుట బట్టి, కన్నుల భార మధికముగ నున్నటుల ఎంచుగూడదని కమిషనరుగారు తెలుపుచున్నారు గాని, వీరి సమాధానము ప్రజలను తృప్తి పరచజాలదు. పశుగణము తీగీంచెనని రిపోర్టు అంగీకరించుచున్నది. వ్యవసాయపు భూములలో నూటికి 19 వంతున సాగుబడియుగలులేదు. రయితుల స్థితి అనుకూలముగ లేదని రిపోర్టు బట్టియే గ్రహించవచ్చును. రయితులు ఋణ గ్రస్తులగుటకు, వారు పెండ్లిండ్లలో విశేష ధనమును వెచ్చించుట ముఖ్యకారణమని కమిషనరుగారు దెలుపుచున్నారు. ఈవాదము అధికారులు మామూలుగ దెలుపు వాదమునకు భిన్నముగాదు. డంబముకొరకు వారిటుల ఖర్చు పెట్టెదరట. కమిషనరుగారి కారణమును సూచించి తృప్తిజెందవచ్చును. కాని కడుపునొండ తిండిలేని రయితులు ఋణగ్రస్తులగుట సహజము. పెండ్లిండ్ల ఖర్చులగూర్చి అతిశయోక్తుల బలుకుట వలన ప్రయోజనముండదు. రయితులుభరింపవలసిన వికరీతపుషన్నులే, వారి దుస్థితికి ముఖ్య కారణమునుటకు సందియములేదు. రయితులు మిగుల సంతృపులై యున్నారనియు, ముప్పొద్దులను ఖముగ భజించుచున్నారనియు, కొందరు నాలుమారులు గూడ భుజించుచున్నారనియు, శరీరకష్టము పడని బ్రాహ్మణులును వైశ్యులునుమాత్రము రెండు మారులు భుజించెదరనియు, పరిబియ్యము అక్కడి ప్రజల కక్కిరలేదనియు, కూరలు వీరి కవసరములుగాజనియు, నేటిని వీరు వాడుకొనక అమ్మకొనుచున్నారనియు, రయితులు మాంసమును తిరుచుగ భుజింపరనియు, పొలములో పండెడి పంటతో

వారు గడుపుకొందురనియు, ఒట్టుకుమాత్రము విదేశములపై నాధారపడుదురనియు, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. కమిషనరుగారు రయితుల స్థితిగూర్చి కడు చక్కని పటమును వ్రాసిరి గాని, నిజమిదిగా దని చెల్లు ప న వ ప ర ము లేదు. రయితు ఎటు లెటులో ప్రాణము బిగబట్టుకొని యుండగ, దానిని గాంచి అతడు సంపదలతో తులదూగు చున్నటుల బలుకుట మిగుల విచిత్రముగ నుండక మానదు. వెనుకటి సెటిల్ మెంటు జరిగిన పిమ్మట, రయితుల స్థితి చక్కబడె ననియు, అందుచే పన్నాలభారము వారికి బరువుగ దోచుట లేదనియు సూచించుట, వ్యర్థవాదము. ఎటులయినను పన్నులను మరల పాచ్చి జేయించుటయే వీరి యుద్దేశ మగుటచే, వీరి టుల వాదించుట సహజము. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు వలన గాని రయితుల కష్టములు కొంతవర కయినను తీరవు. కడుపు నెండ గట్టుకొని రయితు కష్టపడు కొలదియు, అతనిపై పన్ను లధికముగ బడుటచే, అతనికి గలిగెడి నిరాశ రానురాను మిక్కిట మగుచున్నది.

పార్లమెంటునభివృద్ధిలు

సెటిల్మెంటు పార్లమెంటునభివృద్ధి జేయబడును. ఎన్నికలు డి.సె. 6 వ తేదీన జరిగెను. సెటిల్మెంటు పార్లమెంటునభివృద్ధిలో తేబరు నాయకులగు రామ్మో మూర్తి నాలుగారు ప్రస్తుత ప్రభుత్వభండన తీర్మానమును ఉపవాదించుట. పనిలేనివారి సమస్యను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరింపజాలక బోయిరిని వీరు విమర్శించుట. ఇట్టి ప్రధానవిషయమును చర్చించుటకు ఒక్క రోజుమాత్రము గడువిచ్చుటయు, చర్చ బాగుగ జరుగుటకు తగిన యవకాశ మొసగకపోవుటయు, అనవసరముగ తొందరపడి ఎన్నికలను ప్రవేశపెట్టుటయు, సక్రమ విధానమునకు భంగకరములగు ఆస్పత్తిగారు బలికిరి. పార్లమెంటు సభను బోసర్లాగారి వాగ్దానము నుండి విడిపించవలయుననిన, ఎన్నికల జరుపక తప్పదనియు, అధిక్షిపిని చక్క ఒరుచుటకు వాణిజ్యపద్ధతియే ముఖ్యసాధనమనియు దానిని వెంటనే యమలులోనికి జెట్టుట కవసరము గలదనియు, పార్లమెంటు సభ నందుచే వెంటనే రద్దు జేయక పిలువలేదనియు, బాల్మివినుగారు ప్రతిపాదించిరి. ఆంగ్ల జేతపరిస్థితులలో కొత్త విశేషము, లిబరలుకు సంయోగము. స్వేచ్ఛావాణిజ్య పద్ధతిపైకి వచ్చుటచే, లిబరలుకు సంయోగమునకు మరల పిలువగలిగెను. ఆస్పత్తి లాయడుజార్జి చర్చిల్, మొదలగు నాయకులతో విరాజిల్లెడి లిబరలుకుము దేశమును వశపరుచుకొనుట కెక్కుడు పిలువగలదు. ఇటులనే వాణిజ్యరక్షణమును కేసీ, కన్సర్వేటివు నాయకులగు ఛేంబర్లెస్, బర్క్ల హెడ్డు మొదలగు వారిని మేల్కొల్పివినది. కన్సర్వేటివు పక్షమునందు గలిగిన యెడబాటును మరలకుదుట బరచినది. ప్రస్తుత సమయమున కామచ్చ సభలోని 615 మంది సభ్యులలోను, 342 మంది కన్సర్వేటివులు, 144 గురు లేబరుపక్షమువారు 59 మంది ఆస్పత్తి లిబరలుపక్షమువారు, 59 మంది నేషనల్ లిబరలుపక్షమువారు, 7 గురు ఇతర పక్షములవారు 4 గు ఖాళీస్థానములను కల్పు. లేబరు లిబరలు పక్షములు కలిసిన సంఖ్య కన్న కన్సర్వేటివులకు బలమధికముగ గలదు. ఈ బలమునిలుచునూ, లేక ఎన్నికల పిమ్మట తొలగిపోవునాయని విచారించుచున్నారు. కన్సర్వేటివులధి కారము వహించుట కెక్కు డవకాశము లున్నను, ఫలితమెటు లుండునో నిశ్చయముగ జెప్ప పిలువదు. లేబరుపక్షమువారి యాందోళన మొలవకు ఫలి

తునో, లాయడు జార్జి ఆస్పత్తిగార్ల కిలయిక ఎంతవరకు బసికవచ్చునో చూడవలయును. ఈ మారు జరిగెడి ఎన్నికలలో స్త్రీల వోట్లు ఫలితమున కెక్కుడుగ తోడ్పడు నని యూహించుచున్నారు. పనిలేనివారి సమస్యయు, వాణిజ్యరక్షణమును, స్త్రీల కెక్కుడు పరిచయము లగుటచే, వారు ఎక్కువ విషయమై నెక్కుడు శ్రద్ధదీసి కొందురని లెనబడుచున్నది. హిందూదేశమునందు పురుషులతోబాటు స్త్రీలును ఎన్నికల వ్యవహారములలో శ్రద్ధదీసికొనుచున్నారు. ఎన్నికస్వాతంత్ర్యము స్త్రీల కుండుట వృధ గాదని తెల్లమగుచున్నది. వాల్ మెంటునభివృద్ధి ఎన్నికల ఫలిత మెటు లున్నను, హిందూదేశమునకు విశేషలాభము గలుగ జాలదు. ఏపక్షమువారధి కారము వహించినను, హిందూదేశమున కొక్కటే. హిందూదేశము తనపై తానాధారపడి యుండుట ధర్మము. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యము పార్లమెంటునభివృద్ధి యనుగ్రహముద్వారా లభించు నని యూహించుట వ్యర్థపు తలంపు.

రంగుభేదము

దక్షిణాఫ్రికా నివాసులలో నల్లవా రొకరికి ఇంజనులో పని నిచ్చినారులకు, గనుల మానేజరు గారిపై చార్జి తేబడెను. చట్టనిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ నడిచినటుల సతనిపై నేర మారోపించబడెను. ఈ విషయము సుప్రీము కోర్టువారి ఎదుటకు రాగ, వర్తవిభేదమున కవకాశము లేదనియు, నల్లవారిని చెచ్చుకొనగూడదను శాసన మెక్కడను లేదనియు, శాసనమునకు విరుద్ధముగ నిబంధనల నేర్పరుచుటకు పిలువలేదనియు, న్యాయమూర్తి క్రాసుగారు తీర్పుజెప్పిరి. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారు రంగుభేదము నెంతదూరము దీసికొని పోవుచున్నారో గ్రహింపవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా నివాసులను బాగుచేసెదమని ప్రగల్భముల బలికడి తెల్లవారు, వారిని సామాన్యపు పనులలోనికి నయితము రానీయకుండుట, ఎంత సబబుగనున్నదో యూహింపవచ్చును. చిన్న మొదలు పెద్దవరకు దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారొక్కడధిపతీ అనసరించుచున్నారు. డాక్టరు స్పెల్మాగారు రూటరు ప్రెసిడింట్లో ముచ్చటించుచు, భారతీయుల పిషయమై స్ట్రెస్సుసేనాని పాపాణ హృదయము జూపెననియు, ఇండియా ప్రభుత్వముపై గూడ దూషణము గురిపించెననియు, దక్షిణాఫ్రికాలో జరిగెడి అన్యాయమును ఇంగ్లండు గ్రహింపజాలక బోయెననియు, వివాదపూర్వకముగ నుడిచిరి. స్పెల్మాగారి రామభారము ఏపలమయ్యెననుటకు సందియములేదు. కేసి యూ పిషయమై స్పెల్మాగారి కాశగలచుగాని, కాలనీల మంత్రిగారు కేసియూ నిర్ణయమును కడలింపజాలమని స్పష్టముగ తెలిపియుండగ, ఆత కెక్కుడు సందుగలదో తెలియదు. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నగాని, తన తనయుల కష్టముల నిరంతర ప్రదేశములందు బాపజాలదు. తిక్కుంగల ఏర్పాటులవలన, వారికష్టములు దొలగజాలవు.

మ్యూనిసిపాలిటీని రద్దుజేయుట

కేయిరాలోని బోర్డు మ్యూనిసిపాలిటీని, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేసిరిని, నేటి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇందుకు కారణమేమి? మ్యూనిసిపాలిటీవారు, ఆదాయమునకును ఖర్చునకును ప్రభుత్వమువారు కొలిన తేదికి సరిపెట్టుకొనజాలక బోయిరట. రాబడికి ఖర్చు సరిపెట్టుకొనని వారీ మ్యూనిసిపాలిటీని రద్దుజేయునని రొక్క లేనా? దాదాపుగా రాష్ట్రీయప్రభుత్వము లన్నియు నిట్టి లోపమును కావించుచునే యున్నవి. ఇండియా

ప్రభుత్వ మూ విషయమున దోష మొనర్చియున్నది. అట్టితీరి ప్రభుత్వమువారి మ్యూనిసిపాలిటీని రద్దుజేయుటకు వేరుకారణము లుండి యుండవలెను. చీటికిని మాటికిని, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు స్థానికసంఘములతో జోక్యము కలుగజేసి కొనుట కొత్తమార్గము గాబోలు! సంస్కరణ విధానముక్రింద, స్థానిక స్వపరిపాలనము సత్వరాభివృద్ధి జెందుటకు బహుళము, వెనుకకు బోవుచున్నది. బొంబాయి, మద్రాసు మొదలగు రాష్ట్రములందు స్థానిక స్వాతంత్ర్యము అడుగుటుట జూడ, స్వపరిపాలనము పూర్తిగ లభించినగాని, స్థానిక స్వపరిపాలనము గూడ బలపడదని స్పష్టమగుచున్నది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమువలన ప్రజలకు గలిగిన స్వాతంత్ర్యము మృగ్యము. స్థానిక స్వపరిపాలనము ముందుగ బలపడవలయునని దలచువారు తమ ఎదుటనున్న ప్రతిబంధకములను గుర్తింపజాలకున్నారు.

స్థానిక వార్తలు

ఎఫ్. ఎల్. పరీక్షా ఫలితములు

ఒక సవరణ

రెండవతరగతి:— రిజల్టు సంబంధ 821 బరులు 822 అని యుండవలెను. 821 సంబంధ విద్యార్థి కరీమ్ఖాన్, సభయ మొందెను. అని యూనివర్సిటీ రిజల్టర్లు గారు వెల్లడించారు.

పాస్తునర్విను:— ఇండియా స్టేటు బ్యాంకు గారు సభలో అధిక సంఖ్యాకుల అంగీకారమును బడసి, ఇండియా పాస్తు ఇంజనీరింగు కల్యాణమును, అఖిలభారత ఉద్యోగ కాలనీను చేరుటుగా నిబంధన గావించిరి.

భారత శాసనసభ ఎన్నికలు:— 1928, సంబంధ 20 వ తేదీలోపున భారత శాసనసభకు, మదరాసు రాజధానిలో కల్యాణ వెన్నుకొనవలెనని యిండియన్ యేర్పాటు చేయు దియించెను. కాని, మదరాసు విశాఖమున కభ్యర్థియైనవారి, మదరాసు భూస్వాముల కభ్యర్థియై, తు గాని, యెవ్వరును అభ్యర్థులుగా నిలచి యుండలేదు. అందుచే, డి.సె. 10 వ తేదీలోపున పై రెండు సంఘముల ప్రతినిధులుగా వెన్నుకొనెన యెన్నుకొనలేరని ని కరర్నాడజనరలు గారు కోరుచున్నారు (ప్రభుత్వ కలకటన)

ఆగమనములు:— శ్రీమత కాళిదాసుని శాశ్వత రకావు పంతులుగారును ఆంధ్రరత్న దగ్గిరాల గోపాలకృష్ణ శర్మ గారును (కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి) మద్రాసునకు వెళ్లి ఉదయమున వచ్చిరి.

జెయిల్ ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ లెఫ్టినెంట్ కెప్టెన్ కాన్స్టేబుల్ మిరాజ్ వి. యం. యస్. గారు లక్నోకిని సర్ జేమ్స్ నీమన్ గారు వాల్తేసనకును ఆమెరికా కాన్సల్ జనరల్ కెడ్డెల్ గారు కలకత్తాకును, న్యూజెంట్ గ్రాంటు గారు కోల్కత్తాకును వచ్చిరి.

స్థానిక సంఘాద్యోగుల ప్రయాణపుఖర్చులు:— 1921 సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన దొరతనమునాడు, లోకలుబోడు ప్రతిభులుగాని, యాసిపలు ప్రతిభులుగాని, ఉద్యోగ సంబంధ మగు కలకట బోర్డునకు ప్రయాణపుఖర్చులు పుచ్చుకొనక చచ్చునని, ఆర్డరు చేసియొంది. కాని వారు యేలేటు. పుచ్చుకొనవలెనో, చూచు చేసినపుడు భర్తీయ పుచ్చుకొనవచ్చునో లేదో కడవరాజు తెలిసియుండవలెను అంత యిట్లుండి కలిగియుండెను. కాన అవిషయమున దొరతనమునాడు చూచుగా వాల్తేసన వి చూచుచేసివచ్చుట భర్తీయ పుచ్చుకొన పిలువదని యిప్పుడు నిర్ధారణ జేయచున్నాడు. ఈ నిబంధన అభ్యర్థులకు గూడ అనుకరించును. ఉపాధ్యక్షులు అభ్యర్థి కడవియందు లేనపుడు సాధారణ సభ్యులుగా గమనింపబడుదురు (కలకట కలకట)

హైకోర్టు వార్తలు

ఒక హత్య కేసు

పునర్విచారణకు నుత్తరువు చేయుట

హైకోర్టు సెషన్సు జడ్జి కోర్టులో ఒక హత్య కేసు తీర్పుపై హైకోర్టులో అప్పీలు చేయబడిన రెండు క్రిమిల్ రివిజను పెటిషన్లను నిన్నటి డిజి. జ్య. ఆర్డర్లు, హైకోర్టు గారు పట్టించిరి. హైకోర్టు సెషన్సు జడ్జి కోర్టులో 1 వ రివిజను మేజిస్ట్రేటు తీర్పును నిరాకరించినందున, కేసును సర్దుమునిపింపి:

వైదాపేట గ్రామమున నీలంకరపల్లియందు మేము ఇరుగుపొరుగున నొక ప్రైవేటు కంపెనీ 11-22 నాడు పడి యుండెను. ఆ నాడు సాక్షులము అతడు కొందరు స్నేహితులతో గూడ తనయునికి పాపాంచాడియందు (రాగి కడలు) చుండగా చాల గొట్టుబడిలు. పచ్చయ్యగారు అను నొక సారాయి దుకాణదారునిని ఆకలిని కొంత కాలము విరోధముడెను. పచ్చయ్యగారు తన గ్రామస్థులకు పంచములకు, ప్రైవేటును అందరకు ఒక సారాయి స్థాపించి ఉపయోగించుచుండెను. ఇరుగుపొరుగు చుట్టిన చుట్టిన నిందితులు పచ్చయ్యగారు అనుచును.

వైదాపేట 1వ రివిజను మేజిస్ట్రేటు విచారణచేసి నిందితులందరిని క్రిమిన్లు పంపివేసెను. కాని చనిపోయినవాని భార్య హైకోర్టు సెషన్సు జడ్జి కోర్టులో అప్పీలు చేయగా, కడపటి ఆరుమంది విచారణ చేయక క్రిమిన్లు పంపివేసెను. మొదటి ఇరువురు నిందితుల కేసును మరల విచారణ చేయమని జడ్జి మేజిస్ట్రేటును కోరెను.

మేజిస్ట్రేటు విచారణ అక్రమమైన తప్పు మేజిస్ట్రేటు తీర్పును అక్రమమని సెషన్సు జడ్జి కోర్టులో ఇద్దరు పునర్విచారణ చేయమనియు 6 నుండి వరలెట్టుపనియు ఉత్తర్వు చేయటం గరిమైన కఠిన కాదని అప్పీలునందు డి. రివిజను గారు వాదించిరి.

హైకోర్టునందు, హైకోర్టు గారు అప్పీలును తోసివేయించి, నిందితులను విచారణచేయుట కుత్తరపు చేయమని సెషన్సు జడ్జి కోర్టును తలపించెను, 1 వ 2 వ నిందితుల కేసుల పెట్టుకొను విచారణ చేయవలెనని తీర్పుచెప్పిరి.

ప్రభుత్వమునకు జడ్జి ప్రాసిక్యూటరుగాను, అప్పేలు ట్రైబ్యునల్ నుగానూ డి. రివిజను గారు వాదించిరి.

అప్రమత్త వార్తలు

కొన్ని విధ ప్రచారము తీరమున సాగుచున్నది. కాబట్టి అన్ని రకములలో మాస్కో కేసు. అప్రమత్తము తీర్పును దొంగలను అతిరిమముగ కేసులను చూపుచు. కాళ్ళు చేతులు తెగిస్తూ ప్రజల పీడితముల ఫిరంగులను కాల్చి వేయుట మొదలగు ఘోరకృత్యం పాల్పెయ్యచున్నాడు. లాండ్ కోట్లో హంతకులే వాళ్ళునందుట వాస్తవమని విచారణచేయుట చాల అధికములు కనిపించుచున్నవి.

చెన్నపురి అన్నదానసమాజము కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—క్రిమిన్లు 6 వారములలో యాదినవరకు అన్నదానములు జరిగినవి:—వి. లింగరాజుగారు 156 గుర్రుల కేసు, డి. నానాబాపాపాపాపాపాపా 100 మందికి, కె. సి. శేషాద్రి అమ్మగారు 100 మందికి, ఎ. ఆర్. వి. రుగ్మణం అమ్మగారు 100 మందికి, కొలిపెట్టి రంగయ్య అమ్మగారు 100 మందికి, లక్ష్మణరావు అమ్మగారు 100 మందికి, లక్ష్మణరావు అమ్మగారు 100 మందికి, సూర్య భట్టాచార్య అమ్మగారు 100 మందికి, పిళ్ళై అమ్మగారు అన్నదానసభావం 100 మందికి ఎం. జగన్నాథమెదనయ్యగారు 66 గుర్రుల, కె. కళ్యాణస్వామి గారు (కెల్లూరు) 66 మంది, కె. లక్ష్మణరావు అమ్మగారు 66 మంది, కేసులు వలెనే, అమీర్లు ముఖ్యముగా కన్నడాగా, ఎన్. సంజయమూర్తి, కన్నడ చంద్ర, డి. అన్నామూర్తి, జమ్మరాం కంకటరాం, ఆర్. పొన్నస్వామి ముదలియ్య, వి. పార్థసారథి గారు, ఎం. బుర్రా అండ్ సన్స్ గారు ఒక్కొక్కరు 50 మంది వాళ్ళు; డి. నులీలాభాయిగారు 32 మందికి, సి. నులూ పొన్నయ్యగారు 25 గుర్రుల, సి. ఎం. కృష్ణస్వామిగారు 25 మందికి, అన్నయ్యగారు 25 గుర్రుల, సి. వి. కృష్ణస్వామి గారు 16 మందికి, సి. రాజగోపాల ముదలియ్యగారు కోలాటల్లా, 32 మంది కేసులకు అన్నదానముగారి.

బిట్ట ఎన్నికలు

పనిలేనికార్మికులు - సంరక్షకర్త విధానము

ప్రధానామాత్యుని నిశ్చయము

లిబరలువత్తుమువారు అందరును కలియుట

లిబరలు అర్థరాత్రి నవంబరు 13:— పార్లమెంటు కేపు కుకవారమునాడు ఎత్తివేయబడును.

ఆగ్రహమునందు ఆపుచేయబడి మరల కామన్సులకు కేటి మధ్యాహ్నము నుండి పార్లమెంటు గా రిట్లు నడిచిరి:

పనిలేనివారిని సూక్ష్మ కొంతవరకు ఏదో ఏర్పాటులను చేశవలసినది. బోర్డు గారు దేశములో అధికవిషయములందు ఎట్టి మార్పులను చేయరాదు ఉత్తరువుచేసి, దానిని సూక్ష్మ తప్పిపో అనగా అధికవిధానమున ముఖ్యమంత్రి మార్పులను చేసిన గాని నేను 1924-25 సంవత్సరములో పాలముచేయుటకు వీలు లేదు. ఇట్టి సంక్షోభములనే ప్రజల చిత్తవృత్తిని (ప్రవర్తి) చుటయే ఉత్తమమని గ్రహించి వాడెను. అందుచే మీ ఆస్తి ఎటులో లెలియ చేసిన ఆటలనే చేయవలెను.

ప్రజలు బాల్మిక్ గారు బోర్డు గారి ఉత్తరువు ననుసరించక అధికవిధానమున ముఖ్యమంత్రి మార్పులను చేయమన్న నిశ్చయించిరని వచ్చేసంవత్సరపు అధిక ప్రజలను నేను అనవరమని నిశ్చయించి ఏర్పాటులను సాగించుటకు మార్పులనుకాక చేయటకు వీలగుటలు ఎన్నికలు జరుగవలెను. అసలు ఎన్నికలు మరల జరుగుటలను అవారంతులు గలుగును. కాన సాధ్యమైతే అధికవిధానము పార్లమెంటును ఎత్తివేయటమే నా భర్తము బాల్మిక్ గారు చెప్పినట్లుటను జూడ కేపు కుకవారమునాడు పార్లమెంటు సెటివేషన్లని తేలుచున్నది. మరల అంతటను ఎన్నికలు డిశంబరు 6 తేదీన జరుగును.

లాయరుబార్ని కత్తుచువారును, అస్సెస్మెంట్ ముఖ్యమంత్రి మరల రాజీనీతిని. ఇద్దరు ఏకమై.

లిబరలువత్తుమువారునకు గలసి పనిచేయుటకు లాయరుబార్ని గారు అస్సెస్మెంట్ గారిని నిర్దేశించిరి.

ఇప్పటి పార్లమెంటు బలము

ఎత్తివేయబడుచున్న పార్లమెంటులో కామన్సు సభ్యుల నిరసనలు:—

కన్సర్వేటివులు	842
కార్మికులు	144
అస్సెస్మెంట్ లిబరలువత్తుము	59
లాయరు బార్ని కత్తుము	59
ఇతరవత్తుమువారు	7
భారీసానములు	4
మొత్తము	615

ఈ 615 స్థానములకు 1350 మంది అభ్యర్థులు నిలబడి దరు. ఇందులో 80 మంది స్త్రీలుగూడ సభ్యులైనవని ప్రయత్నించెదరు.

కానర్వేటివు లిబరలు వత్తుమువారు 480 మంది, కార్మి కవత్తుమువారు 890 మంది తమతరపున పోరాడెదరు.

పూర్వముకంటె ఇప్పుడు అందరి ఒక్కకంటె స్త్రీల ఒట్టవ ఎత్తున ప్రయత్నించుట జరుగును.

ప్రజలము చాలమంది పులిక బాధపడుచుండుటచేతను, సంరక్షక కర్త విధానము ప్రవేశపెట్టుటకుండుటచేతను స్త్రీల యభిప్రాయమును తీసుకొనుటనుగూర్చి వాడుగోరుటకు ఇదియే మొదటిసారి కాదు.

పార్లమెంటులో కలకలము

అందరూ, నవంబరు 13:—పార్లమెంటు ప్రాంతములందు జనులు గుంపులుగగూడి తమ ఉత్సాహమును జూపిరి. అధిక వేళపు ప్రతినిధులను ప్రత్యేకస్థానము చేర్చవలసినది. సభ్యులు, ప్రేక్షకులు, చాలమంది ప్రభుత్వమువారి వలదు ప్రయత్నములను తెలిసికొంటు అత్యధిక జూదుచున్నారు. ఏదో ప్రశ్నను మంత్రిగారు నాడు చెప్పక తననోయకొక పొక్కు గారు కొరవత్తు 'అకాబా' మనము ఇంటి సమావేశము అగుట జరగదని కొందరు వేళిరి.

బాల్మిక్ గారు వచ్చినవెంటనే సభ్యులు తమసంతోషమును తెలియజేసి కత్తురించిరి. కల్కాత్, మదరీ కాన్గ్రెస్ సభ్యులు నునూడి ఈ వేళ మిరదరును మంత్రినిండి బహుభములైన ప్రయోజనములేను. డిశంబరు 6 వ తేదీన మీ ఉత్సాహమును సంకేతమును జూపు దిరి.

మంత్రివత్తుమువారు చాలబల్లెనుగారి స్వాగత మొసగిరి. అస్సెస్మెంట్, లాయరుబార్ని గారు వారిపక్షమువారు స్వాగత మొసగిరి.

ప్రభుత్వమువారు పనిలేనివారిని తగినంత ఉపాధిని కలుగజేయలేదని అక్షేపించిన తన తీర్మానమును సభవారు చర్చించుట కవకాశమియ్యలే నది రాసే మాన్మోజులుగా రదుగ దానిని నివారణచేయుటకే ముఖ్యమంత్రి విధానమును ప్రవేశపెట్టుచున్నారమని బాల్మిక్ గారు బదులిచ్చిరి.

బోర్డు గారిని కొనియాడి: మనక ప్రాముఖ్య పార్లమెంటు కుకవారములో ఎత్తివేయబడు పని బాల్మిక్ గారు తెలియజేసిరి. కార్మికులఖండితమునుగూర్చి నరువారమునాడు చర్చించెదరు. అనగా ఎన్నికలు డిశంబరు 6 వ తేదీన జరుగుచున్నమాట.

ప్రభుత్వమువారు సంరక్షకకర్త విధానము గూర్చి కార్యక్రమమును నిర్వచించు: పోవుటకు అయోజ్యమువారు ఏమి నిర్ణయించుటకును వీలు లేయిందెను.

బాల్మిక్ గారు అధిక విధానమును చాలబల్లె, ముఖ్యమంత్రి వారికిరించిరి. లాయరు బార్ని గారు స్వేచ్ఛావర్తకమును నమస్కరించుటచే లిబరలు వత్తుమువారు అందరును ఏకమగుట కేల్పాటులు గలుగవచ్చును.

కార్మిక పక్షమువారు నుంతుల సంస్కరణముల కట్టుబడితో పనిచేయుచున్నార.

ఎన్నికలు తొందరగ జరగగూడదనియు ప్రభుత్వము వారు పూర్తి చర్చించుటకు భయపడదనియు అస్సెస్మెంట్ గారు తెలియజేసిరి. ఈ ఎన్నికలు వర్తకులకు ఎరిగిన ఇష్టములేదు. మాన్మోజుగారి తీర్మానమును గురువారము మాత్రమే చర్చించుటకు వ్యతిరేక నిశ్చయించుట చాల అశాస్త్రము, కాస్త్ర వికర్ష మనిరి.

బాల్మిక్ గారు తీర్మానమునే ఆ. చాలబల్లె గారు ఆమోదించిరి. పనిలేనివారి పనిలేనివారుగూర్చి చర్చించుటకు ప్రభుత్వము: పున 11 గుర్రే యుండిరి. ప్రతిపక్షులసంఖ్య 20 మంది గలదు.

చాలమంది సభ్యులు తమను పోషకము లైసకరవారవేదలిపోయిరి. అందుచే ప్రభుత్వసభ్యులసంఖ్య తగ్గుటచే కామన్సులలో కల్లోల ముదయించలేదు.

అబ్దుల్ గఫార్ పార్లమెంటును లక్షణము ఎత్తివేయబల నుచున్నది. బాల్మిక్ గారు ప్రభుత్వముతో పనిచేయవలెననుచున్నది. ఇదివరలో కాలయాపనము చేయుటచేతనే సంరక్షక కర్త విధాన ప్రవేశపెట్టుటకు వీలులేపోయెను. ఇప్పుడైన మేల్కొని ఆ తప్పునే చేయరా దనుచున్నది.

స్వీకరణ విధానమును గాపాడెదమని ప్రభుత్వము వారు ఆ భయమిచ్చుటచే ఎన్నికలలో ప్రభుత్వమువారే విజయము గాంచెదరని తెలియచున్నది. గోధుమ, మాంసములవివేక కన్నులను పెద్దించుని ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. ఇతరవిషయములందు చాల సమాజము చేసెదరు. ఎటులజేసెదరో తెలియజేయలేదు మొత్తముమీద కార్మికులకు ఎత్తున జేతనములు తొలగవిధానమునే అవలంబించెదరు. వ్యవసాయపు సరకుల సౌకర్యార్థము కొందరు లైలులేటలను కిగించెద రనుచున్నారు. ఈ కుత్తులను కొనుక్కొనుటకు వీలగుటలు ఏర్పాటుచేసెదరు.

యూనియన్లు గ్రహము లిబరలు వత్తుమువారు అందరును ఏకభావముతో నున్నారని గ్రహించిరి.

లాయరు బార్ని గారు తిరిగివచ్చినపుడు ఇచ్చిన స్వాగతము ప్రజలు తమంతటలాను ఇచ్చిందిగాదు. ఒక యుద్ధేభ్యముతో జేయబడి. అస్సెస్మెంట్ చాలబల్లె, బార్ని-కా-పాడ్ (ప్రభుత్వగారు నూడ ప్రాంతములను మానుదని గోడుచున్నారు. (ఇంగ్లీషులో.)

పలనెను సమస్య

అరబ్బుల అసహాయవాదము

జైరూసులంగునవంబరు 18:—కాంగ్రెసుసభలో క్రొత్త జాలయపత్రమువారు బొంబాయిలో ప్రకటనమును నిరాకరించుచు అందరిను ఏకగ్రీవముగ ఒకవిధానము చేర్పరచుకొనిరి. పలనెను అరబ్బులకే యుండవలె నని స్పష్టముగ తెలియజేసిరి.

విజ్ఞాపనవిధానము

లండన్, నవంబరు 18:—అరబ్బు సంఘము వారు తమకు ఒకయేకాగ్రహణమును తమ అభిప్రాయముల ప్రకారము పలనెను పాలించెదమని దీక్షపైను ప్రభువు ప్రాతినిధ్యమును తెలియజేసిరి. దీనికి కారణము మాండ్రేలు పద్ధతి ననుసరించి యుగాదుల పరముగ పాలించు విధానమునే పలనెనునుకొని ప్రవేశపెట్టి అరబ్బులపాలనమును ప్రవేశపెట్టెదమని విజ్ఞాపనవారు అభిప్రాయమును అరబ్బుల నిరాకరించుటయే.

బవేరియా దుర్గతి

రానున్న చిక్కులు

లండన్, నవంబరు 18:—రాత్రి 10-20. లియోపాల్డు రాజుమాతకు రాజునైన విద్యార్థులు, రిచిస్ట్రారువారును తగవులాడుకొనునపుడు ఇటుకుకొనిరి ఇందులో జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు వారి కెంతమాత్రము ఇష్టములేకండెను. పాపము వారిద్దరును మీదకప్పు ఒత్తిడికి పాల్పడిరి యూనియన్ డిమన్సుప్రతినిధులతో తలెత్తుచున్నాడు.

పరిశ్రమయు నిలిచిపోయినది. మరల బవేరియా భూస్వామి ప్రతిష్ఠను గడించుటకు కొన్ని సంతకములు పట్టును. వీధుల వెంట సైనికులు కావలిగాయబెట్టిన ఇంకను అల్లరులు కలుగునని ప్రభుత్వమువారు భయపడుచున్నారు. మాఖ్యస్థలములందు మరణిరంగులు ఇంటికే పులుమీద అమర్చబడినవి.

లూడో డార్బుగారు

నిరాయుధులై యున్నారు. తాను ప్రజాపీఠ ఉద్దేశమున పాల్గొంటు మానవనితి మూర్ఖునిలో నున్నంతకాలమే తాను నిరాయుధుడనై ఏకాగ్రము కలుగజేసుకొని చెప్పితినిగాని నానిచారణ జరుగుచున్నానని లూనుకొన్న ప్రతికూల ప్రయత్నములను మానెదనని నిలవరాదని.

నష్టపరిహారములు

పార్లమెంటు, నవంబరు 18:—జర్మనీసాధనసంఘముగూర్చి జర్మనులు జెప్పే సంగతులను విశద మని నష్ట పరిహార విచారణ సంఘమువారు రచించునని నిశ్చయించుకొనిరి.

1924-25-26 సంవత్సరములలో జర్మనులు ఎంతెంత మొత్తమును ఇతరులకెన్నో మిత్రముడనై ప్రత్యేక ఆర్థిక సేవలను నిర్ణయించిన పీఠము జర్మనులు చెప్పుకొను సంగతులను విశద మనిరి. ఈ విధానము చాల నిర్బంధములతో గూడుకొన్న దని భయమును గలిగి బాక్స్ బాడ్మెన్ గారు తెలియజేసిరి.

బర్లిన్ గూడులో ఫుట్ బాటు ఆటయందు ప్రావీణ్యముగల థామస్ బాల్ ఆయనాతడు తన ఇంటియజమానునితో తగవులాడెను. ఇంటి యజమాని థామస్ ను కాల్చి చంపెను.

భారత విద్యార్థుల సంఘము, వ స తి గృ హ మునకు శర్ కెన్సిలియర్ గారు 'వినియోగకర్త'ను బహుమతిగ నిచ్చిరి.

రూపు పరిస్థితులు - పారిశ్రామిక

స్థానము

రూపులో జర్మనుల సాత్విక రోగము చూచుటచే తరిక్రమ తేదియు అభివృద్ధి జెడలేదు. చలనములేదు. ఎక్కడ జూచినను దుశాసనములు మూడుబడినవి. పరిశ్రమవారికి తిరుగుచున్నారు. ఇనుపకాతల రెవ్యూను పనిచేయుట లేదు. ఒక్కరెండు రైల్వే మార్గమే తిరుగుచున్నవి. బాగు తేలిపోవుటచే పనిచేయుటకు వీలులేదు. పరాసు లనుచున్నారు. విద్యార్థులకి మరల వచ్చినగాని రైల్వే తిరుగుటకు వీలు లేదట.

జర్మను యువరాజు ఓయిల్బులో ప్రవేశించిరి.

జర్మన్ ఉపద్రవము

మిత్రముడనై అందరునుకలసి పనిచేయుట వసరము

లండన్, నవంబరు 18:—రాత్రి 9-20. జర్మనులు తమ సైనిక ఏర్పాటులను మిత్రముడనై పరిశీలన చేయరాదనుచున్నారు. ఈ విషయమును గూర్చి భయంకరముగ చర్చ జరుగుచున్నది. యువరాజు ఆగమమును గూర్చి గూడ వివాదము జరుగుచున్నది. మెడిటర్రేనియన్ వార్షికోత్సవమును మిత్రము ఎట్టి చర్యను తీసికొనరని తెలియుచున్నది. (వెనిజియాను గ్రేటు బ్రిటనును స్వేచ్ఛపరిహారమును గూర్చి ఏకభావించకపోయినను జర్మను యువదళము నెయ్యోగ్రుంటు కైన తాము తీసికొనవలసినచర్యను గూర్చి ఏకభావించెదమని పూర్వమునుండి ప్రెస్సుప్రతినిధులతో తలెత్తుచున్నాడు. పరాసును ప్రాంతపూర్వముఖముగ ఏకభావించుట ఉత్తరదక్షిణ జర్మనీ ఇరుపదాదుల సెల్లి చేపడరనియు రైను ఆక్రమణను ఇంకను విస్తరింపజేయరనియు జెప్పకొనుచున్నారు. ఇదంతయు ఊహాని తమచున్నారు. మిత్రముడనై సయోధిక చెడగూడదనియు (గ్రేటు బ్రిటనుకు చెడకుండా జేయవలెనని అభిప్రాయమును చూపుచు ఇద్దరును ఏదో ఒక ఒడంబడిక చేసికొనవలెననిరి. జేర్మనులను సంధి వరకులకు విస్తరముగ సైనికవిషయములందు జర్మనులు ప్రవర్తించుటచే వారు అటుల జేయుటకు అందకును ఏయర్హులకై ననుచున్నారు. పరాసులకు ఈ వెనుకాడుట ప్రాణమును విసిగించుచున్నది. క్లెమెంకో గారు ఒకగుంట వచ్చిన చాలు ననుకొనుచున్నారు.

పదచ్యుతుడైన కెయిజరు

జర్మనీకి వచ్చుట

బెర్లిన్, నవంబరు 18:—కెయిజరుగారు జర్మనీకి రావచ్చునని జర్మన్ ప్రభుత్వమువారు అనుజ్ఞ నిచ్చినను వార్త అసత్యమని బెర్లిన్ ప్రభుత్వమువారు తెలియజేయుచున్నారు.

జర్మన్ యువరాజు

నుబట్టి ఇత్యుతలెనని పరాసులు గోరుచున్నారని తెలియుచున్నది. మిత్రముడనై సైనిక పరీక్షలను గావించగూడదని రిచిస్ట్రారువారు రనుట పరాసులకు ఇష్టములేదు.

జర్మను యువరాజు ఆగమము, మిత్రముడనై జర్మనీలో సైనిక పరీక్షలను గూడదని జర్మను లనుటయు (ఫ్రాంసు, బెల్జియము, ఇటలీ తేలికములలో జర్మనులపట్ల ప్రతిహేళికాభావము కలుగజేయుచున్నది.

పరాసులు జర్మనులపై క్రొత్తగ నిబంధనలను విధించవలెనని (మంచి ప్రతికూల గోరుచున్నవి.

తూర్పు ఆఫ్రికా

ఇరుపదాదులను వేయుట

క్రొత్త ఋణము

ఉగండా, కానూ ప్రభుత్వమువారు ఇద్దరును గలిసి క్రొత్తగ వేయనున్న ఉగండాను ఇనుపకాతి నిమిత్తము 600,000 పానుల ఋణమును జేయవచ్చును.

వలస చట్టమునుగూర్చి ఇండియా కార్యాలయమువారితో అలాగించి చేయవలెననుటకే దీక్షించవలసిన క్రొత్త "నిర్మాణ చట్టము" (నూయ్ క్ ప్రాక్ ట్ బిల్లు) ఆపుజేసిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా - వర్ణసమస్య

నుప్రీముకోర్టువారి తీర్మానము

ప్రీటోరియా, నవంబరు 18:—గనుల యజమాను దొంగిలడి—మేనేజరు— ఇంజనీరు జేకీయూనికేము జేసినందున గనుల నిబంధనలకు విరోధముగ ప్రవర్తించిరిని ఆశనిపై నుప్రీముకోర్టులో అట్టార్నీజనరలు దావాతెచ్చెను. (ప్రత్యేకముగ జేకీయూని ఇంజనీరును నుట్టుకూడదని చట్టములేనపుడు అట్టి నిబంధనలను గవర్నరు జనరలు జేయు అధికార మున్నదనుట ఉత్తరదక్షిణ కరముగాన అది న్యాయము కాదని న్యాయమూర్తి దావాను కొట్టివేసి అట్టి నిబంధనలను జూపుట న్యాయము కాదని.

అఖిల భారత కాంగ్రెసు

కార్యసంఘ సభ

దేశీయనాయకుల రాక

లాలా లజపత్ రాయ్, డాక్టరు కర్తవీరాజు, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, పండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూ, రాయబారా వారిసరాజీ (జలంధరు) దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు గార్లు అమృత నగరు వచ్చిరి. కాంగ్రెసు కేంద్రీయ పాఠశాలలో నూతనముగా బహుమతిని ఆ. భా. కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ నిన్ను మధ్యాహ్నము జరిగియుండవలసిందిగా గోల్డెన్ సంఖ్య సభ్యులు రాలేరు. మోతీలాల్ వెంకటప్పయ్య కార్యసభకు ముగ్గురు మార్గమే వచ్చిరి. ఆరుటల సభ నేడు (15 వ తేది) జరుగను. గోల్డెన్ సంఖ్య సభ్యులు రాని కా రణమునసభ నిజమైనదిగాన తక్కిన సభ్యులు ముఖ్యముగా రావలెననికొంత మంది పంపబడినవి. (ప్రస్తుతము అమృత నగరు వచ్చిన నాయకులు యుద్ధాగోష్ఠి సభ జరిగి. కాననోల్లంఘనోప్రకరణము తిరుగా తగజా యను విషయమునుగూర్చి వారు చెప్పించిరి. అకాలీకు కాంగ్రెసువారు సహాయము చేయవలెనని అను విషయమును నూతన వారు చెప్పించిరి. అకాలీకులతో దొరతనము వారు దాడివేదంతిగాన కాంగ్రెసు మహాసభవారు తప్పుకొనుకొనవలెనని మాలానా మహమ్మదాల్ మాలానా మోతీలాల్ డాక్టరు కెనెలా గార్లు చెప్పి ప్రవచనము చాలకట్టునకుతో నూచించిరి. కాని సురీ కొండరించుట ప్రతికూలముగా నున్నది. ఇద్దరాగోష్ఠి సభ యింకను జరుగుచున్నది. ఈ విషయమున వారిందరును యోగిభవించురని చెప్పి వీలులేకుండా నున్నది. అకాలీకులతో ధ్వజం తెలుపు సంఖ్యయే మెచ్చుగా నున్నట్లు నాయకులకు తెలిసినది. కాని కాననోల్లంఘన (పారంభమును గూర్చి విధానమును ప్రాయోగములో చిత్తులు కనపడుచున్నవి. అకాలీకుల నిర్దిష్టంగాన సగరమున ఉరేగిపులను జరుపుచున్నవి. మేము ఆగ్రహసంఘ సభ్యులము. మమ్మును ఆరెన్సు చేయుడని వారు బహిరంగముగా కేళిచుచున్నారు. దొరతనమువారు వారి సర్దుచేయుటలేదు. ఈస్థితిలో కాంగ్రెసువారు వారి కేవిధముగా సహాయము చేయగలరు.

ప్రబంధక సంఘము 'సే' చివరి మొదలు అకాలీకుల సర్వసన్నాహములను చేసియున్నాడు. భయమునకు జనమునకును గూడవారి కేళింకెయిను లేదు. ఇతరుల యొక్క సహాయము వారి కనవలసినది. కాని కాంగ్రెసు నాయకులు తమకు మార్గదర్శకులు కావలెనని అకాలీకుల అధిపతి గార్లు చెప్పుచున్నాడు. అందువల్ల కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారి తీర్మానముగోరు అకాలీకుల ఆకురతతో నిరీక్షించుచున్నారు. కాంగ్రెసు నాయకులలో మాత్రము ఏకాభిప్రాయము కలుగుటలేదు. వార్షికోత్సవాలు లో ఆలోచనలు అతి రహస్యముగా జరుగవలెనని. అభివేషములను కాంగ్రెసు కలెక్టింగ్ కాలియున్నాడు. రూఢివార్త లేదియును తెలియుటలేదు. అందువలన పలువురు వలసవిధుల నూహించేసి పెక్కు వదంతులను కలిగించుచున్నార. ఏకారణము: నై (15 వ తేది) నేడు కార్యసంఘ సభ జరుగకపోయినచో రేపుగాని ఎల్లండిగాని తప్పక జరుగను.

38 వ దేశీయమహాజనసభ

గోదానగరిని జన్మి ప్రతినిధులు

శ్రీయుతులు నాగులపాటి వేంకటసుబ్బారావు (హోదవరం) డాక్టరు యాలి లక్ష్మీనరసి మౌ (పోలవరం) చేలిశ్యం సోమయ్య (సోవరం) పునులూరు కొండదామయ్య (రాజమండ్రి) కేనివారపు నుబ్బారావు (తెలంగాణ) కల్లాపాడ వరసినా కర్క (రాజమండ్రి) శివుడు రామయ్య (కొత్తూరు) శ్రీమతి కలగరి పిచ్చయ్య (ఏలూరు) శ్రీమతి సత్తెజా శ్యామలాల (ఏలూరు) శ్రీమతి కల్లాపాడ సుందరమ్మ (రాజమండ్రి) శ్రీమతి చేలిశ్యం సోదెయ్య (హోలవరం) గార్లు కాంగ్రెసు మహాసభకు (కత్తిగురులుగా నుండగోర దరఖాస్తుల వేసిరి. సోదావరి ఏజెన్సీ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి తంజివూరు నగరము.

రంగును కార్మిక సమస్య

బర్మాకాననభూమిలోని శ్రీయుతి ఆవణిపల్లి నారాయణరావుగారితో సంభాషణము

[మాత్రత్యేక ప్రతినిధియొద్దనుండి]

చెన్నై పురి, నవంబరు 14:— బర్మాకాననభూమిలోని శ్రీయుతి ఆవణిపల్లి నారాయణరావుగారి రాకను పురస్కరించుకొని రంగును కార్మిక సమస్య విషయమై కొంత చర్చ జరిగింది. మా ఇరువురకు జరిగిన సంభాషణ సారాంశము నిచ్చుట వ్రాయుచున్నాను:

నేను:— అయ్యో! మీరు బర్మాకాననభూమిలో ప్రవేశించిన రంగును ఆంధ్రులపక్షమున, లేక భారతీయుల పక్షమున?

నారాయణరావుగారు:— బర్మాలో హైందవుల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున్నదిగాని ఆంధ్రులదేదు. నేను హైందవులపక్షమున ఎన్నుకొనబడితిగాని కేవల మొక ఆంధ్రులపక్షమునే కాదు. ఈ ప్రాతినిధ్యము ఎన్నిక మూలమున జరుగునుగాని ప్రత్యేక పునియామకమువలన గాదు. మన ఆంధ్రులకు సంబంధించిన కష్టములన్నియు కూలికి సంబంధించినవిగాని అంత్యవర్ణములకుగాని, నిమ్మజాతులకుగాని, సంబంధించినవి కావు.

నేను:— ఈ మధ్యను “రయతు” పత్రికలో మిమ్ముల గూర్చి వ్రాయబడిన వ్యాసమును జూచితిరా? దాని విషయమై మీ యుద్దేశ మేమి?

నారాయణరావుగారు:— రయతుపత్రికనుండి రంగునులోని తెలుగు పత్రికలో పునర్ముద్రితమైన వ్యాసమును జూచితిని. నేను ఆంధ్రుల ప్రతినిధి యని ఆలేఖకుడు వ్రాసినది సరికాదు. నేను భారతీయ ప్రతినిధిని. అయి నప్పటికీ, నేనాంధ్రుల లాభములకు వ్యతిరేకముగా ప్రవర్తించినదేమియు లేదు. నన్ను కాననభూమి ఎన్నుకొన్నచో ఏమి చేయుదునని యెన్నికలసందర్భమున నా యువ వ్యాసములలోను, వ్రాతలలోను, కరపత్రాలలోను, చెప్పియుంటి నో, దానిని నెఱవేర్చుట కే యత్నించుచుంటిని. నాకు విశేషము ఆరవముగాని, హిందూస్థానీగాని తెలియనందుననే నాంధ్రాభిమానముచే ప్రేరేపింపబడుచుంటిని నా ప్రతినిధివర్ణమువారు చెప్పుచున్నార—ఇదియును సరికాదు. రయతుపత్రికా లేఖకుడు నేను బ్రాహ్మణుడనని ఆక్షేపించుచున్నాడు. ఈ యాక్షేపణము కేవలము నిరాధారమైనది. అనత్యమైనది. బర్మాలో బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర సమస్య లేనేలేదు. జరుగుచున్న అక్రమములన్నియును కూలిమేస్త్రిలవలన, ప్రభుత్వమువారి ఉపేక్షచేతను, జరుగుచున్నది. కార్మికుల ఉపేక్షయు, లోకుల నిర్లక్ష్యభావమును చాలవఱకు కారణములు. ఈ కార్మిక సమస్యను కొంతవఱకు మెడిటేషన్ కి దెచ్చి, ప్రభుత్వమువారియొక్కయు, ప్రజయొక్కయు దృష్టిని కొంతవఱకు ఆకర్షింపజేసినది నేనే యని చెప్పటలో అతిశయోక్తి యేమియు లేదు. నేను యెన్నికలసందర్భమున నిర్ణయించిన కార్యక్రమమును నెఱవేర్చుటకును అధిక మేమియు జేయుటలేదు.

నేను:—మీరు కాననభూమిలో ప్రస్తుతము చేనిని సాధించుటకై యత్నించుచున్నారా? మీ యత్నమును ప్రభుత్వవర్గమువారుగాని, భారతీయ ప్రతినిధులుగాని, నిరోధించివారా?

నారాయణరావుగారు:—బర్మాలోని కార్మికుల స్థితి గతులను గుఱించి విచారించుటకై యొకసభను నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారిని క్రిందటిపర్యాయము కోరియుంటిని. కాని, వ్యవధిలేక, ఆతిర్మానము విచారణకే వచ్చినదికాదు. ఈ వ్యవహారము బర్మాకాననభూమిలోని సభావ్యతాంతమును జూచువారలకు తెలియగలదు. ఈ తీర్మానము చర్చకు రావలసినను, ఆదాయవ్యయములపట్టిక చర్చసందర్భమున మనకార్మికుల స్థితిగతులను వెల్లడించితిని. భారతీయసభ్యులెవరను నన్ను ఖండించి యుండలేదు. నిరోధింపలేదు. ప్రభుత్వవర్గమువారును కృత్రిమముగా జెప్పిన దేమియులేదు. డెవలప్ మెంటు కమిషనుకు మేకన్నా గారు నేను జెప్పిన సంగతులలో వొక్కటియు కాదనలేదు. వానిని, వీలగునంతవఱకు క్రమముగా నెఱవేర్చుటకే ప్రయత్నించెద మనిరి. ఆర్థికసభ్యులకు ఆనందము కీర్తన గారు సహితము నేను వెల్లడి చేయుచుండిన విషయములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కారము చేయకతప్ప దనిరి. రయతుపత్రికలో వ్రాసినవారు సంగతిసందర్భముల నెరిగి వ్రాసినట్లు కనుపడదు.

నేను:—కార్మికులపక్షమును మీరింకను నేమి కోరుచున్నారా?

నారాయణరావుగారు:—నేనుకోరుచున్న సదుపాయములు కార్మికుల తేజమును ద్వేషించి కోరబడుచున్నవే కాని మఱియొకటికాదు. నేను వారిమనస్సులలోని ఆశయములనే వెల్లడించుచుంటిని గాని నాస్వాభిప్రాయములను కాదు. నేను తప్పదారి త్రొక్కి లేని పోని కల్పనలు చేయుచుండినయెడల నా నియోజకవర్గమువారు సమరింపవచ్చును. నా ప్రాతినిధ్యమునకు సంబంధించినంతవఱకు నేను ప్రజాభిప్రాయము ప్రకారమే వర్తించెదను.

నేను:—అయితే, మీరు కోరుచున్న సదుపాయము తెలియజేయ చెప్పినారుకాదు.

నారాయణరావుగారు:—అగను. మరచినాను. ప్రస్తుతపు పద్ధతి ప్రకారము యజమానికిని కూలివానికిని సంబంధములేదు. కాబట్టి అట్టి సంబంధమును కల్పించుట యావశ్యకము. ఇప్పటి పద్ధతిలో మధ్యవర్తియగు కూలిమేస్త్రికిని కూలికిని సంబంధమున్నది. కాని అసలు యజమానికిని, కూలివానికిని లేనేలేదు. ఇది మిక్కిలి అనవజమగుపద్ధతి. కష్టముల నెరుగదు. ఆతని బాధ యజమాని కూలివాని మొగమును చూడనైనను చూడడు. ఆతని నెరుగ నక్కరలేదు. ఆతని మొర నాలకింపవలసిన యవసరములేదు. దీనికి కారణము యజమానికిని కూలివానికిని మధ్యను కూలిమేస్త్రి అడ్డమే. కాబట్టి యియడ ముందునంతవఱకు కూలి వారికిని యజమానికిని సంబంధ మేర్పడజాలదు.

నేను:—మీ యుద్దేశమున కూలిమేస్త్రి ఉండవలయుననియో, అక్కరలేదనియో?

నారాయణరావుగారు:—ప్రస్తుతసమస్య కూలి మేస్త్రి ఉండవలయునా, అక్కరలేదా? యని కాదు. కూలిమేస్త్రివలన గలుగుచున్న ఇబ్బందులన్నియు తొలగించుటయే ముందు చేయవలసిన పని. ప్రస్తుతపు యేర్పాటులన్నియు కూలివాని తేజమునకును, అభివృద్ధికి, భంగకర మైనవిని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును.

నేను:—ఎటువంటి కొంచెము తెలియజేయుదురా?

నారాయణరావుగారు:—ప్రస్తుతము కూలివాండ్రు ప్రాగుచేయు విధమే నాకు అనకూలముగ గనుపడుట లేదు. ఇతరప్రజేతములలో వలె బర్మావిషయమునను, “రిక్టరీంగు ఏజంటులు” రిజిస్టరు కాబడి, లై సెన్సులను పొందవలయును. అప్పుడుగాని, వీరినైన సరియైన తనిఖీయుండదు. తరువాతను, కూలిలకు అడ్వాన్సు లిచ్చి పంపుపద్ధతి కూడ మిక్కిలి అపాయకరమైనది. ఈ అడ్వాన్సులు కూలివాని లాభమునకే యున్నట్లు కనుపడుచుగాని అది సరికాదు. ఈ అడ్వాన్సులను పుచ్చుకొనుటతోడనే ఒడంబడిక యేర్పడుచున్నది. ఒడంబడిక యేర్పడుటతోడనే ఆ అడ్వాన్సు తీరువఱకు పని మార్పుకొనుటకు వీలులేదు. సాధారణముగా ఈ అడ్వాన్సులు తీరనేతీరవు. అందుచేత నిర్బంధదాస్య మేర్పడుచున్నది. నిర్బంధదాస్యముమూలమే కాదు. అడ్వాన్సులు తీర్చుటకు మఱియొకచోట పనికుదిరినచో క్రిమినల్ చర్య జరపి, కారాగారమునకు పంపవచ్చును. కార్మిక రోషములకై కారాగారశిక్ష నేర్పజుటకు మిక్కిలి యక్రమము. ఆ తరువాత నియమించుకొని కార్మికులను అడ్వాన్సుల నిచ్చునపుడే పూర్తి చేయరు. మొదటలో పూర్తి చేయక కూలివాడు పని మానుకొన నుద్దేశించునపుడు వానిని తమ చిత్తమువచ్చినట్లు పూర్తి చేయుదురు. ఇది మిక్కిలి గొప్పపదగియున్నది. కాబట్టి సింహళము, సుయుక్త మలయా రాష్ట్రములలో వలె బర్మాకును కూలివానిని యజమానియొక్క ఖర్చుపొడనే తీసికొనిపోవుట యుక్తము, అవసరము, న్యాయము. ఒక నేళను, అడ్వాన్సుల నిచ్చినను, వీని నితర యవ్వలరీతిగ భావించి వ్యవహారమును జరుపవలయునుగాని క్రిమినల్ చర్యను జరుపు విధానము ఖండింపదగియున్నది. ఇది ఏవాగరిక జేతమునను లేదు. కూలివాడు తన యిష్టమువచ్చినపుడు తగు వ్యవధిలో, పనిని మానుకొను నధికారమును గలిగియుండవలయును. ఇదిగాక ప్రస్తుతము కూలివానికిని యజమానికిని సంబంధము లేకపోవుటచేత, ఇంటి సదుపాయము, వైద్యసహాయము, విద్యాసహాయము, ఆరోగ్యమునకు సంబంధించిన సదుపాయములు శరీరహానిసంభవించినపుడు చేయవలసిన ద్రవ్యసహాయము—మున్నగు పని యన్నియు ఇటీవలను ఇండియాగవర్న మెంటువారు “వర్క్ మెన్సు ట్రైవ్ ఆఫ్ కాంట్రాక్టు అవును” రద్దుచేయ నెంచి ప్రజాభిప్రాయములను గౌరవించినపుడు కూలివాని మేలునగోరుచుంటినిని చెప్పువా రెండో ఖయదుపద్ధతి ఉండవలయునని వ్రాసెట. దీనిని బట్టియే వారి యావశ్యమును గ్రహింపవచ్చును. ఇదిగాక, వీరు

ఓడ్వయర్ - నాయర్

మాననప్రపు కేసు

రిక్టరీంగు చేర్చినవిధము బయల్పడుట

(అసోసియేటెడ్ స్పెషల్ సర్వీస్)

వైకేసులూ లాలారంగీలాలుగాను డిఫెన్సు సాక్ష్యమును విచారింపరి. 11 వ సాక్షి యగు సర్దార్ గౌరిసింగుగారు ఇట్లు చెప్పి, “నేను రిజిస్టరు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరును. మేక్ ఫులావాసిని. ధువీయావాలా లంబార్దా గారు. యుద్ధసమయమున నల్ దివిజనల్ ఆఫీసర్ గర్డార్ డిల్లీవ్ సింగుగారు, నన్ను సిపాయిలును చేర్చుటనీచు కోరిరి. 250 రూపల నిచ్చెదనని బానిసి చేర్చితిని. కాని వైద్యరీతి కాకముననే ఆరెడు జబ్బురడెను. ఈ వార 500 రూపలనిచ్చి మరయొకనిని చేర్చితిని. అంతట లాలా శ్రీరాం గడ్ గారు నల్ దివిజనల్ ఆఫీసర్ గా నియమింపబడిరి. వారు నన్ను ఇంకను రిక్టరీంగు చేర్చుచుని. నాల్గొకడంటిని అందు వలన నన్ను 1919 వ సం॥ 19 వ యేమిటాడు అరెస్టుగావించి పోటునే నడిచివేసిరి. అంతట నేను ఇంటికికి చూచు సరికి మా వాళ్లందరును ఇ.టి.మొకట నేలపై పడియుండిరి. నాయల్లు పోలీసువారిచేతనును నుండిన. నాశకువులన్నిటిని తొలిచేసి శకువులకాలకు పోలీసువారి లాభముచేసిరి. నాపాట లన్నియు పోలీసువారు స్వాధీనుచేసిరి. కోరికలు కోరెనెరెరి. పాలములకు నీళ్లు కట్టినీడు రెరి. నాయల్లు, పశువులపాల రి రోజుల వరకు పోలీసువారి స్వాధీనుండుండిన. 1919 వ సం॥ మే 17 వ తేదీని నన్ను ఓరిగి బాస్టర్లస్పెక్టర్ గారి అరెస్టు ననుసరించి అరెస్టుజేసిరి. ఖైదులో నున్నపుడు అరెస్టుయి కే.మేక్ ఫులా స్టేషన్లపై సాక్ష్యము చెప్పిన నన్ను విడిచి పెట్టెద మనిరి. మన స్పాషి కి వ్యతిరేకముగ అంగుల కొప్పికొంటిని. బాస్టర్లస్పెక్టర్ గారు డి ర్బారు చేసి 1100 మడు యెకట నక్కు సుకల్లతో, గొప్పించే అవమానముజేసి త.దే.డ్డగట నాపింధెను జపుజేసిరి. మార్షల్ లారెడ్డె పిమ్మట నాపింధెను ఓరిగి యిప్పింపుడని కోరితిని. కాని లెట్టి నెంట్ గవర్నరు నానిన్ను పక్షము నిరాకరించెను. కాననభూమి నుపశు దశగావించజేసి నా పింధెను ఓరిగి గంపాడించెడిని. కాని నాలంబార్దారి గంపాడింప లేకపోతిని.” అబ్దుల్ ఖాదర్ గారి కి కానుకరీతిలో సాక్షియట్లు చెప్పెను. “నేను నారైతు. ను చేరమనలేదు. అట్లు చేప్పిపో నాపిని జంజేరి కాదు. నా టుమాకుడు మార్టా స.ద్యమున నుపశుకొంటి. టు కాని లాంగర్ ఉద్యమములో పాల్గొన్నట్లు గాని తెలిగి గవర్నరు తగగట్టిగడుకై అరెస్టుచేయబడిట్లు గాని నాకు తెలియదు” గుజరవాల్ జిల్లాను చెందిన జాల్ క శివవగు డ్రార్ ఖాన్ ఇట్లు చెప్పెను. “మమ్మును రిక్టరీంగు చేర్చుడని కోరుటచే మాలోచాలచుండి గ్రామము విడిచిపోయిరి ఉన్నవారి బాధలపొత్తేరి. ఒక మహావ్యధియొక్కోగి పారి పోయినవారి పశువులను పట్టుకొనజేసి అడువాండ్రు తనయెదుటకు రప్పించి యత్నించెను. అందులల్ల, కోడరురిక్టరీంగుచేర్చిరి నా పశువులను పట్టుకొనిరి. తన మకముడు పారిపోయినందుకై నా ముడుగలిజనకుని హింసించిరి. చాకివారును తానీర్ జవానుకు 60 రూపలనిచ్చి నా పశువులను తిరిగి గంపాడించెడిని. అంతట కమిషను మన నాటికి నిశ్చయించెదను

రెట్టవలసినంతవఱకు పెట్టక హెచ్చుసంఖ్య చేయవలసిన పనిని తక్కువమందిచేత జేయించుట, భగ్యములకని నువేక్షింపబడుచున్నవి. ప్రార్థన మొలు సాయంకాలమువఱకు పశువులపై పనిచేయవలయును. అందు గంటల పని, తరువాత నియ్యవలసిన వ్యవధియు నిచ్చుట తక్కువ తుదకు కూలిని సహితము మధ్యవర్తియే యిచ్చుటచేత, కూలివాని స్థితి మిక్కిలి యన్యాయ మగుచున్నది. మూడు నాలుగు సంవత్సరముల క్రిందట యజమానులలో కొందఱు రూపాయకు పావులూచొప్పున రేట్లు వృద్ధి చేసిరి. అయినను, నీ మధ్యవర్తియలో నెండో యీ పావులూన తా మే అపహరించిరి. ఇ.ం.త.యే.ల? కూలివానివద్దనుండి సొమ్మును వసూలుచేసి, దానిని కూలివాని తేజమునకు సంబంధించిన పనులకు గాక తమ (మేస్త్రిలు) నిమి తమే వినియోగించుట, ఒకప్పుడు కొద్దిగ జేసినను వినియోగించినను మిగిలినదానిని తా మే హరించుట, సామాన్యముగా జరుగుచున్నవి. కాబట్టి యిట్టి యక్రమములన్నిటిని మాన్యుట మన విధియే యున్నది. నేనిందున కే ప్రయత్నించుచుంటిని గాని అభ్య కారము చేయుటకు మాత్రము కాదు,

ది 14-11-23, } కొండపల్లి శ్రీమంతరావు
 బెజవాడ. } వి. వి. ఎల్. హైదర్‌లీలు

కా.భా.వి.ర.వి. ప్ర.బా.వి.

బడయ్యారు నాయురు మాననష్టపుదావా

పైనిక శాసన స్వరణ నర్ ఉమరు హయతుఖానుగారి సాక్ష్యము

(నిన్నటి తరువాయి)

జర్మనీ ఉపద్రవము

ప్ర:— తీర్మానా వివరములను మీకు చదివి వివరించబడిన కారణములనుబట్టి లేగా కల్లు చేయుట మరియు మింగిగిరిం చెదరా?

ఉ:— జర్మనీ వారు బయ్యించినవో దేశ మంతయు విశా క్ష మగునట్టి గొప్ప ప్రమాదము కలుగు గావున ఆ కారణమునుబట్టి నే నంగీకరించదు.

ప్ర:— అప్పటికి అంత ప్రమాద మున్నదా?

ఉ:— ఉన్నది.

ప్ర:— 106 వేలది చూడుదు, అవివరము, మరియేనా?

ఉ:— అంతంత జరిగింపును బహుశా భూములలో ను వ్వాను. నామే నేను గులామ్ చూపుతు వారి సహాయము చేసెను. ముగ్గురుగోబుల లైసెన్సులు నేను వెల్లి 100 మంది గొట్టెలకారులను పంపిరిని. కక్కిరవారికడ కారులులేరు, కక్కిర వివరములనుబట్టి సరిగా నేయున్నది. నేను గూడ అటులే విడిచి.

ప్ర:— మీ రాగ్రామమునకు వెళ్లివచ్చు సేకలో చే రుటకు ప్రజల తలయంగిరించుట లేదో వారి నడిగి తెలిసికొన లేదా?

ఉ:— నే నడుగలేక. పట్టాభియొక్క దుర్బాధనల నే గ్రామము లట్లు చేసిరి. అతనిపేరు నాకు తెలియదు. అతనిని నేను చూడలేదు.

ప్ర:— ఆ పట్టాభిని గురించి మీరు దొరతనమువారికి తెలిపితిరా?

ఉ:— నేను తెలుపలేదు. సానిటోర్యములు తెలిపి యుండురు. వా రక్కడ విచారణ చేయించుండిరి.

ప్ర:— మీరు కూడ విచారణలో నుండిరా?

ఉ:— లేక. అల్లుడుల నడచుటకు నేను నా గొట్టెలదళ ముతో నున్నానంటిని.

ప్ర:— మీరు మరేమియును చేయలేదా?

ఉ:— నా మనస్సును ఉద్యోగులకు కలపగలిగితిని. ఉ ద్యోగులు చెప్పిన పనులను వారు చేయుచుండిరి.

ప్ర:— మీరు స్వయముగా యేమియును చేయలేదా?

ఉ:— నాకు భాషకములేదు.

ప్ర:— పట్టుకాను మేజిస్ట్రేటు కండిక లేఖరాజుగారు మాన అపు దాగ్రామములో నున్నసంగతి మీకు భాష క మున్నదా?

ఉ:— ఉండకమును. నాకు భాషకములేదు.

ప్ర:— మీరు లావు గ్రామమునకు ఎప్పుడు వెళ్లి యి.

ఉ:— నేను విడిచియున్న కాగ్రామము లావు గ్రామ మునకు రెండు మైళ్లదూరములో నున్నది. నాయెన్సేటులో నొక గ్రామము లావు గ్రామమునకు కొన్ని కిలముల దూరములో నున్నది.

ప్ర:— విచారణలో మీరు కూడ నున్నారని లేఖరాజు గారు 11-4-18 వ తేదీని స్పెషల్ మేజిస్ట్రేటు పోలీసుగారితో చెప్పిరి. మీరు దీని చేయుదురా?

ఉ:— నేనప్పుడా గ్రామమునకు యున్నాను నేనిత్ర దంతికంకు నేమియు చేపకాలను.

ప్ర:— పట్టాభి (దోనాకు కలన ప్రజలను చేసిరిని మీరా యుద్యోగికో చెప్పలేదా? (సాక్షిగోజరు లేనప్పుడు లేఖరాజు గారు చెప్పిరి. ఇటు ను గూర్చి ప్రతివాదికిగల అడుగుచున్నా దని నాదిగిరి ఆడిపించెను.)

ప్ర:— మీరు లావు గ్రామమునకు యేపాటిరి?

ఉ:— నాకు ముప్పు లదివరకే అచట నుండిరి. మరల అల్ల రి జరిగిన అడచివేయుటకే నేను వెళ్లితి.

ప్ర:— మీరు 700 మందిని పంపిశారా?

ఉ:— నే నక్కడకు వెళ్లినది నాయకములతో 150 మందినిగా అక్కడలేదు. మొగ్గుయొందుకుండిన నేను చెప్పలేను.

ప్ర:— వారు మీ యాజ్ఞలైన వెళ్లిరా? లేక స్వతంత్రిం ది వెళ్లిరా?

ఉ:— వారిని దొరతనము వారు పిలిచిరిని నాకు తెలిసికొని. దొరతనము వారు ప్రాతపూర్వక మగు ఉత్తరువును పంపిరో లేదో నాకు తెలియదు.

మొవ్వుమంది చేరుటకు కారణ మేమి?

ప్ర:— లాల్ ప్రజలు పశ్చాత్తాపము నొందుటవలననే 1918 మార్చి యేప్రిల్ నెలలలో బారు ప్రాంతమున మొవ్వుమంది నేలలో చేరియుండురా?

ఉ:— నాకు తెలియదు. ఆ ప్రాంతమున మిల్లకగారు రిక్వాటింగు అఫీసరుగా నుండిన.

ప్ర:— ప్రజలను నిప్పంధించుట కారణము కాదని మీకు చెప్పకలరా?

ఉ:— నా కాజిల్లా సంగతులు తెలియవు. కాన నేను చెప్పలేను.

ప్ర:— మొగ్గుచేరిన వారిలో చాలామందికి వైదలను లోసికొనుటకు సెంటినుగా వారు మరలరాలేదు. అచటానినిబట్టి వారు బుద్ధిపూర్వకముగా చేరలేదని తెలియుటలేదా?

ఉ:— నా కాకంగతు లేమియును తెలియవు.

ప్ర:— అట్లు మరల రానివాని బలవంతమునపట్టి తెప్పించిమాట నిజమేనా?

ఉ:— నేను చేప్పించినవా రెవ్వరును అట్లు చేయలేదు.

ప్ర:— అట్లు రాని వారినిపట్టి తెప్పించిర్న సంగతి మీ రెఱుగుదురా?

ఉ:— అవును. పోలీసువారిని పంపిరి. వారంట్లుపట్టి నీసికొనవచ్చిరి.

ప్ర:— లావు గ్రామము మీయింటికి చేరువయ్యేదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— లావు గ్రామములోను చుట్టుపట్లలోను ప్రజలు నేనలో చేరగూడదని అచ్చటి ప్రజలందఱును తలచియుండ లేదా?

ఉ:— జంగోలిని మాత్రమే ప్రతిఘటముగా నుండిరి.

ప్ర:— ఈసంగతి జరుగకమునుపు ప్రజలను పోతానా పరుముటకు దివ్యూటీ కమిషన రాగ్రామమునకు వెళ్లిరా?

ఉ:— అతడు కొన్ని సార్లు వెళ్లెను. నేనుకూడ అతని తో నొకసారి వెళ్లితి.

ప్ర:— వానిఫలిత మేమి?

ఉ:— కమిషనరును, నేనును, నవాబు ఖుదాబక్షుగా రును ఒకసారి వెళ్లితిమి.

ప్ర:— ప్రజలతో మాటలాడినవా రెవరు?

ఉ:— కమిషనరును, దివ్యూటీ కమిషనరును ప్రజలతో మాట్లాడిరి. ప్రజల తెచ్చిన ఉద్యోగులను బాధించకుండ నేను పిస్తాం పట్టుకొని రెండుమూస నిలిచియుంటిరి.

ప్ర:— ప్రజలు ఉద్యోగులను కొట్టెద రని మీరెల తలం చితిరి?

ఉ:— అంతకు ప్రజలు కారంట్లను అయిజరపకుండా నిరోధించిరి.

ప్ర:— ఉద్యోగులు ఎందుకు వెళ్లిరో మీకు తెలియనా?

ఉ:— మీరు నేనతో చేరినవో కచ్చములకు పాలయ్యెద రని ప్రజలతో చెప్పటకే వెళ్లియుండవలెను.

ప్ర:— వారింట్లను ఆకులు జడవుటకు కమిషనరును దివ్యూటీ కమిషనరును అది వర కెన్నడైన యే గ్రామమునకైన వెళ్లికట్లు మీరు విన్నారా?

ఉ:— ఇట్టిసంగతులు ఎల్లప్పుడును జరుగవు.

ప్ర:— వారితో పోలీసునకలమాట నుండెనా?

ఉ:— పోలీసు నకలమలేదు. కొందఱు పోలీసు ఉద్యోగు లుండి యుండురు.

ప్ర:— గుకారులను వారెల కాల్చిరి?

ఉ:— గుకారులను కాల్చినప్పుడు నేను లేను. కాన నాకు తెలియదు.

ప్ర:— మీ రచటికి వెళ్లకముం డేమి జరిగెనో మీరు చెప్పకలరా?

ఉ:— చెప్పలేను.

ప్ర:— విచారణలో మీకేమియు సంబంధము లేదా?

ఉ:— లేదు.
ప్ర:— గుకారులను కాల్చినసంగతి మీరు విసలేదా?
ఉ:— విన్నాను.
ప్ర:— ఎక్కడ విన్నార?
ఉ:— సాగోధాలో విన్నాను.
ప్ర:— భావల్ పూరు లోనే విసి అందుకొరకే తిరిగి రాలేదా?

ఉ:— నేను మామూలుగా బయటజేరి సాగోధా లైలు స్టేషనుకు రాగా అక్కడ నాకు తెలిసికొని.

ప్ర:— మీరును మీ 150 మంది కారులను ఎంతకాలము లావు గ్రామములో నున్నార?

ఉ:— సరిగా తెలియదు. ఉదయము లగ్గగానే నా మనస్సులు వెళ్లిపోయిరి.

ప్ర:— మీ మనస్సులు లావు గ్రామమువారి పంటలను పాడుచేసిరిని గ్రామములు చెప్పకొన్న సంగతి మీకు తెలియదా?

ఉ:— నాకు తెలియదు. గ్రామముల కనువులే పంటలను పాడుచేసెను. కాని నామనస్సులు పాడుచేయలేదు.

ప్ర:— సాగోధాస్టేషను నేకే అబ్దుల్ ఖుసీ, అసరబుల్ మియా నొకటి ముస్సేకొగార్లు మీ రెఱుగుదురా?

ఉ:— నే నెఱుగుదును.

ప్ర:— లావు అల్లకేసుల నందఱును వా రిద్దఱును లావు గ్రామమునకు వెళ్లిరా?

ఉ:— వారు వెళ్లిరిని వింటినిగాని వారు వాదించుటకు వెళ్లిరో లేదో నాకు తెలియదు.

ప్ర:— గ్రామములు పంటలు పొడవ పాలములను వారికి చూపించిరా?

ఉ:— మాకు తెలియదు.

ప్ర:— నేనలో చేరకుండ గ్రామము లెందుకు నిరోధించిరి?

ఉ:— నాకు తెలియదు.

ప్ర:— మర్నాల లావు గ్రామముల వివరములుం బట్టి రిక్వాటింగు బోర్డు గాని అవార్డు అప్పుడును గాని నిజస్థితి తెలిసికొని నిప్పంధమును నిలుపగలిగిరా?

ఉ:— ఇది కచ్చద్విషయము లని వారు తలంచి అపరా ధులపైని కేసు చేసిరి.

ప్ర:— దొరతనమువారు విచారణ జరుపలేదా?

ఉ:— కేసుకు చేసిన తరువాత విచారణ అనవసరము. పోలీసు వారును న్యాయస్థానములవారును విచారణ చేసిరి.

ప్ర:— ఆ గ్రామములో నైసికులను చేర్చవద్దని గూర్చి విచారణ చేయలేదా?

ఉ:— అట్టి విచారణ అనవసరము. కేసులవలననే అన్ని విషయములు తేలకలవు.

ప్ర:— ప్రస్తుతము 15 వ వేల చూడుదు, మార్చి నెల లో అక్టోబరుతెసంఖ్య 1594 మంది చేరి. ఏప్రిల్ నెలలో 1252 మంది చేరి. 1918 ఏప్రిల్ మే, జూన్ నెలలలో మాడు నెలలకు 2065 మంది చేరి. సామ్రాజ్యమండలము ప్రత్యేక ప్రకటనకు పాత్రము అని యున్నది. ఇది మీ రెఱుగుదురా?

ఉ:— నే నెఱుగను.

ప్ర:— 1918 లో మొదటి 6 నెలలలో గూడ మీరు ప్రత్యేక ప్రకటన జేసితిరా?

ఉ:— నేను నానిధిని నెలవేర్చిరి గాని ప్రత్యేకకృషి చేయలేదు.

ప్ర:— నీ మామూలు కృషిలను మంచిఫలితము కలి గెనా?

ఉ:— నేను చెప్పలేక.

ప్ర:— మీ కృషియొక్క ఫలితము మీకు తెలియదా?

ఉ:— నేను 3 వేల మందిని చేర్చితిని 1918 లో మొదటి 6 నెలలలో ఎంతమందిని చేర్చితిని తెలియదు. నేను నెలసరి రెక్కలను పంపుచుంటిని.

ప్ర:— బెనెరకా తహసీల్దారు మార్చి 1918 లో మొదటి 6 నెలలలోనే జరిగెనా?

ఉ:— నాకు తెలియదు.

ప్ర:— 1918 జూను నెలలో గా జరిగిన నాయులకహసీల్ దారు మార్చికు సైనికసమావేశపు చర్యలే కారణము అగునా?

ఉ:— నాకు తెలియదు.

(అంతటితో 2వ తేదీ విచారణ తుగిసింది. (టియూను)

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0
జ్వరహరిని అయిదుపూటలు నేపించిన పట్టు నిడుపు జ్వరములు, చలి పురాణాగ్ధరములు మొదలగు సమస్త జ్వరములు మానును, అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

వాసుదాంబి:- 881 కంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు ముఖ్యమంత్రి. (దాంబి అధీనునందే బోధనలు ని.ప. గా సంపాదించు)

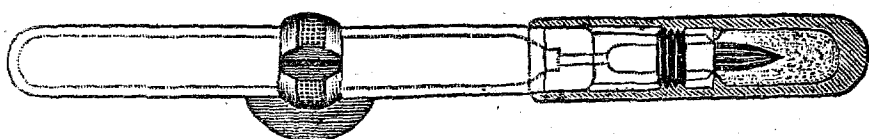
అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

చక్కనిదబ్బీలో సహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

నెల్ వే ఫిల్లింగు "ఆగేట్" ఫ్రంట్స్ వేనా

పాకాటెన్ వెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా ఆఫ్ఫీరియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు మన హిందూనేతమునందు కూడ మిక్కుటముగా జనాదరణము మొందుచున్నది.
సాధరణమయిన "ఆగేట్" కలము
మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉక్కుపాళిక బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యధురమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియుండల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
మెలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము?
రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kaminiya Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere."

వెంట్రుకలు దువ్వెంతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడును.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కమినీయానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి కోగమున్నను, కోర మాంద్యమున్నను, యిది దివ్యమధనము
వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు
మీ వెంట్రుకల మరల యెప్పుటి మెత్తదనమున గల్గి వట్టువలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ కోజుననే దీనిని తరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుకృత్రిమమునో కనిపెట్టుడు

కమినీయా తలమాపెన నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనదిగ జేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి 2-కి రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"టటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది. ఆత్మచ్ఛరమైన శుభముగలది.

కొన్న బుడ్డి 1కి రూ 2-0-0

దాము బుడ్డి 1కి రూ 0-12-0

దాము బుడ్డి 1-కి రూ 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది నుండి అత్యుపయోగపడెదదనము, సవతి అమృతాంజనముగా దా కొరకును. లేకున్న,

వీరిని తెలుపఁజూపు:- ట్రెంట్లొయిండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికలు కంపెనీ,
155 జమ్మానుజీడు, బొంబాయి.

గావు తగును! జాతకరత్నము త్వరపడును!

జ్యోతిషశాస్త్రమునకేది వేళ మున్నగునది లేక యేసంగ త్వరపడుటలను శ్యాశక్త్యుగ రీతింగుతో సహా యెన్ని సం త్వరముల కైనను జ్యోతిష్యుని సహాయము అక్కరలేకయే తమకుట తాము వ్రాసికొనగలరు. భవము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మాన్యు ద్వాదశభావములతో మీ మీ జాత కములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింకజ్యోతిష్యుడు. దీనివెల రూ 2-0-0, నెలకొనుటగా కొనవారికి 1-0-0 మాత్రమే. (164) గ్రేటు యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖజుంగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

నవలకాదు! నాటకముకాదు!

5 పళ్లెలను వ్రాసి కర రూ 1-4-0 వి. పి. గా ఇట్టె చదివి అల్పచించివేయునది కాదు. ప్రపంచమును మందులే నైద్యుడు, చెదిరినవినికి, కన్న లేనిమాపు, మనసులోని మర్మము నేర్పాడి విద్య. 977

మహర్షి జ. నైకపూజ్యమగు నీవిద్య ను గురువులే నే ఆధ్వరించుటకు వీలుగ నిర్దష్టముగు ధారాళమగు, మర్మరహిత మగు తెలుగున వ్రాయబడినది. వెంటనే అర్థమును పంపుకొని 8కి మాత్రము ప్రతులు అందును. వెల 2-0-0 వి. పి. చార్జీ 0-4-0
అడ్రెస్:- ప్రొఫెసర్ సేఖర్, మెన్మెరెన్సు, ఏలూరు.

అయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

శుభమై అనుభవసిద్ధమగు 600 చిత్రములను తెలుపు సద్బంధము (ప్రతియింట నుండదగినది) అందరుచేయదగిన మందులు 1కి 1-4-0 885 (2) వి. పి. 0-8-0
ఆరోగ్యదర్శనము:- వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పుక చదువ దగినది 1కి 0-8-0 వి. పి. 0-4-0
అయుర్వేదచరిత్ర:- ఆరోగ్య, వైద్య, కారీన, నిర్భాస దత్తులగు, చిత్ర, మొదలగునవి వ్రాయబడు నైద్యవృత్తిక. మారిది యుచితము చందా రూ 2-8-0
వై 8 వి ఏకకాలమందు కొరవారికి 3-12-0 లకు పంపెదము, ఆయుర్వేదసంగ్రహమండలి, పెరిడేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

పగుళ్ళకు తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజి 0-5-0 మాత్రమే.
అరికాళ్ళు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, కీతగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్ళుమాని జిలపాయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళునోప్పియు నయచుగును. స్వల్పకాయము. కాలి పగుళ్ళకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగము.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.